

ΝΕΟΛΟΓΟΥ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΑΡΙΘΜΟΣ 14.

ΤΟΜΟΣ Β'.

24 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1893.

Ο ΜΟΥΣΙΚΟΣ ΠΑΠΥΡΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΗΠΙΔΟΥ¹

Καταχωρίζομεν ὄδε κατὰ μετάφρασιν ἐκ τῆς *Revue des Études Grecques*, τοῦ περιοδικοῦ συγγράμμα-
του «ἐν Παρισίοις πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλληνικῶν
σπουδῶν ἐν Γαλλίᾳ Συλλόγου», τὴν σπουδαιότατην
πραγματεῖαν τίνδε μετὰ τῶν σημειώσεων τοῦ τε
σοφοῦ γαλάτου ἐκδότου τῶν ἑλλήνων τραγικῶν κ.
Weil καὶ τῶν ὑπομνημάτων τοῦ διαπρεποῦς ἑλλη-
νιστοῦ καὶ ἐρευνητοῦ τῆς ἡμετέρας μουσικῆς κ.
Charles-Émile Ruelle. Ὁ πάπυρος τοῦ ἀπὸ σκηνῆς
φιλοσόφου, ὃς ἦν ἐκτεθειμένος ἐν τῇ μουσικῇ καὶ
θεατρικῇ ἐκδόσει τῆς Βιέννης, ἤτις κατὰ τὸ παρελ-
θὼν ἔαρ ἐγένετο, ἀξίως συνεικέντρωσε περὶ αὐτὸν
τρεις ἐπιφανεῖς ἑλληνιστὰς, ὅπερ ἀποδεικνύσιν ἐπι-
σθως τὴν σπουδαιότητα τοῦ πράγματος, οὐδαμῶς, ὡς
ἡμεῖς πεποιθόμεν, λησθάνουσαν καὶ τοὺς ἀναγνώστας
ἡμῶν, μάλιστα ἐκείνους, οἵτινες περὶ τὴν μουσι-
κὴν καὶ τὴν μετρικὴν τῆς ἀρχαιότητος ἀσχολοῦνται
καὶ τοὺς φιλολογοῦντας ἐστὶ.

Ἡ δυνταξίς.

Ἡ σοφὴ πραγματεία μετὰ τῶν σχολίων ἐστὶν ἴδε :

Ἐάν ἡ ἀρχαία φιλολογία δὴν εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ
ἢ σωρεῖα συντριμμάτων, εἴαν ἐπὶ ἰκανοῦ ἀριθμοῦ
ἐκ τῶν ἀρίστων τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος προϊδόν-

1) Ὑπόμνημα ἀναγνωσθὲν ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῆς Ἱστο-
ρίας καὶ Ἀρχαιολογίας ἐν τῇ συνεδρίσει τῆς 10 Ἰουνίου
1892. — Ὁ ἐν Βιέννῃ κ. Charles Wessely ἐνεπιστεύσατο
ἡμῖν καὶ ἐπέτρεψε τὴν μετὰ σχολίων ἀναθεώρησιν τῆς
πραγματείας ταύτης. Περιστὴν νὰ ἐνδιαφύωμεν εἰς τὴν τῆς
ἐξαιρετικῆς σπουδαιότητος τοῦ ἐνταῦθα ἐξεταζομένου παπύ-

των ἔχωμεν νὰ θρηνήσωμεν μεγάλην ἀπώλειαν, ἐν
τῷ θέματι ὅμως τῆς μουσικῆς ἢ καταστροφῇ ὑπάρ-
χει τελεία. Ἡ δύναμις τῆς ἑλληνικῆς μουσικῆς ἢ
τοσαύτην οχοῦσα δόξαν ἐν ταῖς μυθικαῖς παραδό-
σεσι, καὶ τοσοῦτον ὑμνηθεῖσα ὑπὸ τῶν ποιητῶν,
φιλοσόφων καὶ ἱστορικῶν θὰ διαφύγη διὰ παντὸς
τὴν ἡμετέραν ἐκτίμησιν. Ἐάν περιεσώθησαν ἡμῖν
βέβαιά τινα διδόμενα ἐπὶ τῆς μουσικῆς ταύτης, τοῦτο
ὀφείλεται εἰς τὰς πληροφροῦν τῶν Ἑλλήνων καὶ
Λατίνων θεωρητικῶν, ὡς σαφοῖ τινες μουσικολόγοι
εὐφυῶς περιειργάσθησαν. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰ μουσικά
κείμενα τῆς ἀρχαιότητος οὐδεμίαν σχεδὸν ταῦτα
κέκτινται ἀξίαν ὡς περιεσώθησαν ἡμῖν. Τὰ ὀλί-
γα μουσικά σημεῖα, περιεχόμενα ἐκ τῶν τριῶν ὕ-
μνων πρὸς τὴν Μοῦσαν, τὸν Ἥλιον καὶ τὴν Νέμε-
σιν, οἵτινες χρονολογοῦνται ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ
Ἀδριανοῦ, καὶ δείγματα τινα κλιμακῶν διατονικῶν
μετρικῶν κέκτινται σπουδαιότηται. Ἐπὶ τέλος τὰ
μνημεῖα ταῦτα οὕτω παρεμορφώθησαν ὑπὸ τῶν ἀν-
τιγραφῶν τοῦ μεσαίωνα, ὥστε ἀπίστούνται ἀπο-
δαῖαι προσπάθειαι, ὅπως συλλάβῃ τις ἰδέαν τῆς ἀρ-
χαίας μελωδίας.

Ἡ ἐπιγραφικὴ καὶ ἡ παπυρογραφία, τοσαῦτον ὡς
πρὸς ἄλλα εὐτυχεῖς, ἤρξαντο ἰδίᾳ νὰ καθιστῶσιν ἡ-

ρου ὑπὸ τὴν ἐποχὴν τῆς Ἱστορίας τῆς μουσικῆς ἐν τῇ κλα-
σικῇ ἀρχαιότητι. Ὁ κ. Henri Weil, μέλος τοῦ Ἰνστιτού-
του, εὐηρεστήθη νὰ συντάξῃ ἐπὶ τοῦ ὑπομνήματος τούτου
σημειώσεις τινάς, εἰς ἃς οἱ ἀναγνώσται θ' ἀρυσθῶσι τὴν
δίωσαν ὠφέλειαν. (C. E. RUELLÉ).

1) Παρατηρεῖται ὅτι ὁ κ. Wessely εἰς οὐδὲν λογίζεται
τὸ μουσικὸν κείμενον τὸ συνοδεῖον τοὺς πρώτους στίχους τῆς
πρώτης τῶν Πυθικῶν τοῦ Πινδάρου, ἀναφερόμενον ὑπὸ
τοῦ Φ. Kircher ἐκ χειρογράφου ἀποκειμένου ἐν τῇ κατὰ
τὴν Μεσσηνίαν Μονῇ τοῦ Σωτήρος, οἵτινες οὐδ' ὅπως ἀνευρί-
θησαν ἔργη. (Ath. Kircheri *Musurgia* σ. 541). Πολλὰ εἰς
ἐξερτάθησαν ἀμφιβολαὶ περὶ τῆς ἀθεντικότητος τοῦ ἐγ-
γράφου τούτου. Ὁ κ. M. Wessely ἐν τῇ κατωτέρᾳ ἀνα-
φερομένῃ ἔργῳ. παρίστησι τοῦτο ὡς αὐτόγραφο παρα-
ποίησιν τοῦ Φ. Kircher. (C. E. RUELLÉ).

μὴν μᾶλλον γνωστά τὰ μουσικά κείμενα τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος. Πρὸ τῶν ἐτῶν ἐν Μικρῇ Ἀσίᾳ παρὰ τὸ Ἰδιόνιον ἐπὶ τῆς θέσεως Tralles εὐρέθη ἑλληνικὴ ἀναθηματικὴ ἐπιγραφή, τὴν ὁποίαν Σκελλῆς τις τούνομα ἀνέθετο κατὰ τὸν πρῶτον μ. Χ. αἰῶνα καὶ ἥτις ἐν ἑξ ἑξαγράμμοις περιλαμβάνει σαφῶς τεσσάρων Γνωμικῶν, ἑμμελῶς κεχαραγμένον, οὕτω:

6. C Z̄ KIZ Ī
7. OΣON ZHΣ ΦΑΙΝΟΥ
8. K̄ Ī Z̄ IK̄ O
9. M̄HΔEN OΛΩΣ ΣΥ
10. C̄ OΦ C̄ K̄ Z̄
11. ΛΥΠΟΥ ΠΡΟΣ ΟΛΙ
12. Ī KĪ K̄ C̄ OΦ
13. ΓON EΣTI TO ZHN
14. C̄ KŌ Ī Z̄
15. TO TEΛOΣ O XPO
16. K̄ C̄ C̄ CX]
17. NΟΣ ΑΠΑΙΤΕΙ

Σημειώσωμεν τινὰ τῶν ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς δοθέντων ἀποτελεσμάτων.

1. Τὰ μουσικά σημεῖα εἶσι κεχαραγμένα ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν συλλαβῶν καὶ ἀνωθεν τούτων.

2. Ἐνίοτε ἐν δυοῖν συνεχέσι συλλαβαῖς, ἐκούσας τὸ αὐτὸ μουσικὸν σημεῖον, τοῦτο σημειοῦται ἄπαξ μόνον.

3. Μία συλλαβὴ δύναται νὰ ψαλῆ μετὰ δύο ἢ τριῶν μουσικῶν σημείων.

4. Σημειοῦται ὡσαύτως ἡ διάρκεια τοῦ ἴκτου τοῦλάχιστον διὰ τὸ κράτος τῶν δύο χρόνων, οἵτινες παρίστανται δι' ὀριζοντίου γραμμῆς ἀνωθεν τοῦ μουσικοῦ χαρακτῆρος.

5. Μία συλλαβὴ βραχεῖα ἀντιστοιχεῖ πρὸς ἓνα πρῶτον χρόνον, παριστώμενον δι' ἑνὸς μουσικοῦ σημείου· μία συλλαβὴ μακρὰ πρὸς δύο πρώτους χρόνους, παριστώμενος ἢ δι' ἑνὸς σημείου μακρῆς διάρκειας ἢ διὰ δύο βραχέων ἢ καὶ δι' ἑνὸς ἰσίου.

Ἐυρίσκωμεν τὸ αὐτὸ σύστημα τῆς παρασημαντικῆς, ὅπερ τυγχάνει τὸ ἐν χρήσει σύστημα, ἐν πολυτίμῳ παπύρῳ τῆς ἀρχιδουκικῆς συλλογῆς ἐν Βιέννῃ. Εἶναι μικρὸν ἀπόσπασμα ἀρχαίου ελλήτου μὴ ὀπισθογεγραμμένου, περιέχον λείψανον τῆς μουσικῆς χοροῦ τοῦ Εὐριπίδου ἐν τῷ Ὀρέστῃ. (330—335, Kirchhoff). Ἐνταῦθα κατέχονεν τὸ ἔκτυπον μελω-

1) Ἡ ἐπιγραφή αὕτη ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον ἐπὶ τοῦ κ. W. M. Ramsay ἐν τῷ Δελτίῳ τῆς Ἑλληνικῆς ἀναποκρίσεως 1883 p. 277 no 21, καὶ ἔκτοτε ἐπὶ τοῦ κ. E. Cougny (Anthologie palatine Didot, III 595 et 607). Πρῶτος ὁ κ. Wessely διεΐδεν ἐν ταύτῃ μουσικῇ σημειογραφίᾳ ἐν τῷ Jahresbericht des k. k. Staatsgymnasiums, Wien, Landstrasse, 1890 p. 18. Ἐπεὶ ὡσαύτως O. Crusius ἐν τῷ Philologus, 1891, fasc. 1. (C. E. R.)
2) Ὡς ἐν τοῖς γνωστοῖς μετὰ μουσικῶν κειμένων παραδείγμασιν. (C. E. R.)

δίας, συντεθεισῆς τὸν πέμπτον πρὸ Χριστοῦ αἰῶνα ἐνῶ μέχρι τοῦδε οὐδὲν λείψανον τῆς δραματικῆς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων μουσικῆς εἶχεν διασωθῆναι. Ὑπάρχει μόνον ἴκκος ὑπολαβάνων ἐν τινὶ χωρίῳ Διονυσίου τοῦ Ἀλικαρνασέως. (De compositione verborum, ch. XI, p. 132 ἐκδ. Schaefer).

Ἴνα ἀμφισβητήσῃ τις ὅτι ἡ ἐν τῷ παπύρῳ μελωδία ὑπῆρξε σύγχρονος τοῦ Εὐριπίδου, μάτην θὰ ἀνέφερεν ὅτι τὰ ἐν τῇ κειμένῳ τούτῳ μουσικῇ σημαία ἀνήκουσιν εἰς τὸ ἰωνικὸν ἀλφάβητον, ἐνθα ἀπαντῶσι τὰ η καὶ ω, ἀλφάβητον, οὗ δὲν ἐγένετο ἐπίσημος χρῆσις ἢ ἐπὶ τῆς ἀρχοντίας τοῦ Εὐκλείδου, πέντε ἐτη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ποιητοῦ. Ἡ παρατήρησις αὕτη δὲν εἶναι βῆσιμος, καθότι αὐτὸς οὗτος ὁ Εὐριπίδης εἶχεν ἴδῃ μεταχειρισθῆναι τὸ νέον ἀλφάβητον, ἀπὸ πολλοῦ ὄν ἐν χρήσει, πρὸ τῆς ἐν ταῖς δημοσίαις πράξεσι παραδοχῆς αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων πολιτείαις. Καὶ ἐὰν ἐτι ὑποθεθῆ ὅτι ὁ Εὐριπίδης δὲν ἐφήμωσεν τὸ ἰωνικὸν ἀλφάβητον οὔτε ἐν τῇ γραφῇ οὔτε ἐν τῇ μουσικῇ σημειογραφίᾳ, ὁ ἀπαντήσωμεν αὖθις ὅτι τὸ πρωτότυπον τοῦ ἡμετέρου χειρογράφου δὲν ἀνέρχεται εἰς τοὺς χρόνους αὐτοῦ, ἀλλ' εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Λύγουστου, εἰς τὸν πρῶτον δηλ. καθ' ἡμᾶς αἰῶνα. Ἴνα ἢ καταληπτὴ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἡ μουσικὴ γραφή, ἔδει νὰ συμφωνῆ πρὸς τὴν τότε ἐν χρήσει κοινὴν γραφὴν. Ἢ μὴ παραδοχῇ τοῦ συλλογισμοῦ τούτου ἀγεί εἰς ἄρνησιν τῆς ἀρχαιότητος τῆς Ἰλιάδος καὶ Ὀδυσσεύς ἐπὶ προφάσει ὅτι τὰ ἀρχαῖα χειρόγραφα τῶν ποιημάτων τούτων ἐφαρμόζουσι τὸ νέον ἀλφάβητον. Καθ' ἡμᾶς λοιπὸν δὲν ὑπάρχει λόγος ὑποψίας ἐπὶ τῆς αὐθεντικότητος τῆς προκειμένης μελωδίας, τοσοῦτ' ἄλλο ὅσα καὶ ἕτεραι ἐνδείξεις ἐπιτρέπουσιν ἡμῖν νὰ βεβαιώσωμεν τὴν συμφωνίαν πρὸς ἅμα γινώσκωμεν περὶ τῆς μουσικῆς τοῦ Εὐριπίδου. Εἶναι ὅλλαν, ὅτι Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασέως ἔσχεν ἴσιν ὅσιν αὐτὴν ταύτην τὴν μουσικὴν σύνθεσιν τοῦ Ὀρέστου ὡς παρακαταίοντες θέλωμεν ἰδεῖν, ἀναλύοντες τὰς παρατηρήσεις αὐτοῦ.

Τὸ τοῦ παπύρου τεμάχιον ἔχον ὕψος 92 χιλιοστὰ τοῦ μέτρου καὶ πλάτος 85 τυγχάνει καθ' ὅλας αὐτοῦ τὰς πλευρὰς ἐφωτισμένον, ἐκτὸς τοῦ ἄνω περιθωρίου.

Ἐῦρον τοῦτο μετὰ ἄλλων παπύρων κεχρονολογημένων τε καὶ μὴ, ἀνικόντων εἰς τὸν πρῶτον μ. Χ. αἰῶνα ἢ τὸ βραδύτερον εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Ἀδριανοῦ. Οἱ πάπυροι οὗτοι προήρχοντο ἐκ τῆς ἐν Αἰγύπτῳ Ἐρμουπόλεως Magna ὡς οἱ ἐν τῷ British Museum διατηρούμενοι πάπυροι τοῦ Ἀριστοτέλους, καθ' ἃς ἐποιήσαμιν ἐν Λονδίῳ παρατηρήσεις. Ὅσον δ' εἰς τὸ τεμάχιον τοῦ Εὐριπίδου ἀφορᾷ δέον ν' ἀναδιβάσωμεν κατὰ τριάκοντα ἢ τεσσαράκοντα ἐτη τὴν χρονολογίαν, διότι οἱ πάπυροι καὶ τὰ βιβλία, ἀπηρχαιωμένα ἴδῃ ὄντα, ἐχρησίμευσον εἰς σύνταξιν διαφόρων σχεδίων ἐκ τῆς ἀντιθέτου ἀγράφου αὐτῶν πλευρᾶς. Ἡ γραφή εἶναι ἴσιν ἀρχαῖα καὶ οὐδὲν ὡς σφαλόμεθα τάττοντες τούτους εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Λύγουστου, καθ' ἣν μάλιστα χρόνον Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασέως συνέγραψε τὸ εἰς τὴν μουσικὴν τοῦ Ὀρέστου, στίχος 140 καὶ ἐφεξῆς, ἀναφερόμενον σπουδαῖον χωρίον. Ἄλλως τε ὑπάρχον ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις, προγενεστέρως μάλιστα, χειρόγραφα μετὰ

μουσικῶν συνθέσεων τῶν ἀρχαίων ποιητῶν. Γνωστὸν, ἐπὶ παραδείγματι, ὅτι Ἀπολλωνίος τις τοῦπίπλου εἰδογράφος ἐπεκρίθη νὰ δώσῃ νέαν τροπὴν εἰς τὰ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Ἀλεξανδρείας μουσικὰ συνθέματα κατὰ τοὺς μουσικοὺς αὐτῶν τρόπους. (Ἔτυμ. Μ. 6. εἰδογράφος καὶ Schol. Pindar. II, 1) 1. Χωρὶον τι τοῦ σχολιαστοῦ Διονυσίου τοῦ Θρακῆς (Bekker, Anecd. gr., II, p. 751) γνωρίζει ἡμῖν ὅτι ἐν χειρογράφοις τοῖς ἐγγράφοντο οἱ στίχοι οὐ μόνον κατὰ τὴν μετρικὴν αὐτῶν δοξαίην ἀλλὰ καὶ ἑμμελῶς: «τὶνὰ ποιήματα οὐ μόνον ἑμμέτρως γέγραπται, ἀλλὰ καὶ μετὰ μέλους» οἷο καὶ—προστίθουσιν,—οὐδ' ὁ στίχος κείναι ἐν τῇ στοιχειᾷ τέλει, ἀλλὰ μέχρι τοῦ ἀπικλήματος τῆς λέξης στίχῳ τὴν ὀμίην:

Ἴδου νῦν τὸ ἐξαγόμενον τοῦ παπύρου.

ΜΕΤΑΓΡΑΦΗ:

- 1. Π Ρ C Ρ Φ Π
2. Φ Υ Ρ Ο Η Α Ι Λ Μ Α Τ Ε Ρ Ο C
3. Z (?) I Z E
4. Α Κ Χ Ε Υ Ε Ι Λ Ο Μ Ε Γ Α C
5. Π Ρ C I Z
6. C Ε Μ Β Ρ Ο Τ Ο Ι C Λ Α Ν Α
7. C Ρ Π C Ρ Λ Φ C
8. C A K (z) Τ Ο Υ Θ Ο Α C Τ Ι Ν Α
9. [: :] C Ρ Π
10. Κ Α Τ Ε Κ Λ Υ C Ε Ν Ο Τ · Ο
11. Z I Z (?)
12. Ν Ο Τ Ο Ω Ω C Π Ο Ν
13. Ρ · C · Ρ Γ
14. Κ εἶμενον (4 γράμματα) ΟCΩΝ

Γράμμα 1. Τὸ πρῶτον Π εἶναι βῆσιμον, ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἀρχὴ τῶν γραμμῶν ἔπαυε, τὸ Π τοῦτο εἶναι ἐν μέλει ἐσθεσμένον.

2. Τὸ Ο εἶναι μικρότερον τοῦ συνήθους ὡσαύτως καὶ εἰς τὰς γραμμὰς 4 καὶ 6.

3. Τὸ πρῶτον Z εἶναι σχεδὸν ἐξηλειμμένον.

4. Τὸ πρῶτον Α μάλισ τυγχάνει ὀρατόν. Τὸ C εἶναι ἐσθισμένον.

5. Τὸ πρῶτον Α δὲν διακρίνεται πλέον.

6. Μετὰ τὸ τελευταῖον C ὑπάρχει τεμάχιον μουσικοῦ σημείου <. Εἶναι πιθανῶς λείψανον τοῦ Z.

7. Τὰ στοιχεῖα C A K, κατόπιν A C καὶ τελευταῖον A εἶσι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἴσιν ἐσθεσμένα.

8. Ἄνωθεν τοῦ K A παρατηρούμεν λείψανον μου-

1) Ὁ κ. E. Graf. (De graecorum veterum re musica p. 83) ὑποθέτει ὅτι τὸ ἐπίθετον τοῦ Ἀπολλωνίου (ὁ εἰδογράφος) ἀπέδοθη αὐτῷ ἐκ τοῦ ὅτι κατέτασσε τὰς λυρικὰς ᾠδὰς εἰς Γένη (ὡς Ἐπὶ νῆκτα κτλ.) καὶ οὐχὶ εἰς τὸ ῥόπου μουσικῶς. Θεωρεῖ δὲ πεπλανημένην τὴν ἑρμηνείαν ἐν τῷ ἄρθρῳ τοῦ Ἐτιμολογ. M. Adhuc sub iudicio his actis (C. E. R.)

2) Ἡ λέξις σ τ ο ῖ χ η σ ε δὲν ὑπάρχει ἐν τοῖς λεξικοῖς. (C. E. R.)

σικοῦ σημείου, ὅπερ ἀδυνατούμεν νὰ προσδιορίσωμεν ἀκριβῶς: ἀλλ' ἢ στίχῳ ἐπιφαίνεται καθαρῶς (W ἢ V ἢ μάλιστα V;).

13. — 14. Οἱ τελευταῖοι στίχοι εἶσιν οἱ μᾶλλον παθόντες.

Ἴδῃ ἐν θετικῶν παρουσιάζει ὁ πάπυρος κείμενον διάφορον τοῦ τῶν ἐκδόσεων. Πράγματι, ΟCΩΝ (1.14) δὲν συνέχεται μετὰ τῶν ἐπομένων (ὡς πόντου) «λ α β ρ ι ο ι c δ λ ε θ ρ ι ο ι σ ι ν ἐν κ ὺ μ α σ ι ν», ἀλλ' εὐκόλον νὰ παρατηρήσῃ τις ὅτι τὸ κείμενον τοῦ Εὐριπίδου μετεβλήθη ἐν τοῖς χειρογράφοις, ἐὰν παραβῆ τὴν ἀτροπήν καὶ ἀντιστροπήν, ὡς ἀναδημοσιεύομεν κατὰ τὴν κριτικὴν ἔκδοσιν τοῦ Kirchhoff.

308(1). Στροφὴ αἰ αἰ

	δρομάδες ὡ πτεροφόροι	1
	ποτινάδες θεαί,	2
310	ἀθάλαχεντον αἰ θάλασον ἐλάχεν' ἐν	3
	δάκρυα καὶ γόαι,	4
	μελάγχρωτες Εὐμενίδες, αἶτε τὸν	5
	ταναῶν αἰθέρ' ἀμπαλλισθ' αἵματος	6
315	τινύμεναι δίκαν, τινύμεναι φόνον,	7
	καθικετεύομαι, καθικετεύομαι	8
	τὸν Ἀγαμέμνονας	9
	γόνον ἐλάσατ' ἐκλαθέσθαι λύσσας	10
	μανιάδος φοιταλέου φεῦ μόχθων,	11
320	οἶον, ὡ τάλας, ὄρεχθεῖς ἔρρεις	12
	τρίποδος ἀπο φάτιν ἂν ἰ Φοῖβος	13
	ἔλακεν ἔλακε δεζόμενος ἀνά δέπεδον	14
	ἵνα μετόμφαλοι λέγονται μυχαί [γχα]	15
	Ἄντιστροφὴ Ὡ Ζεῦ.	16
325	τίς ἔλεος; τίς δδ' ἀγών	1
	φόνιος ἔρχεται	2
	θοάζων σε τὸν μέλεω ὡ δίκρυα	3
	δάκρυα συμβάλλει	4
	πορεύων τις εἰς δόμους ἀλαστάρων	5
330	ματέρος αἶμα σῆς, δ σ' ἀναθακχεῖ	6
	κατολοφύρομαι, κατολοφύρομαι.	7
	ὁ μέγας ἔλεος οἱ μόνιμος ἐν βροτοῖς	8
	ἀνά δὲ λαίφας ὡς	9
	τις ἀκάτου θοῆς τινάξας δαίμων	10
335	κατέκλυσεν δεινῶν πόνων ὡς πόντου	11
	λάθροις δεινῶσι ἐν κύμασιν	12
	τινὰ γὰρ ἔτι πάρος οἶκον ἄλλον	13
	ἔτερον ἢ τὸν ἀπὸ θεογόνων γάμων	14
	τὸν ἀπὸ Ταυτάλου σέβασθαι με χρά;	15
	16	

Σχόλια κριτικά: 315 τινὺν ὡ μ ε ν α ι bis P, δ ι κ η ν (χειρόγραφον Βατικανοῦ) B. — 319 μ α ν ι ὡ δ ο υ c B, μ α ν ι ὶ ὶ δ ε c (ος, χειρ. 2) F. metrum corruptum alii aliter in ordinem redigere conati sunt frustra. Frustra enim tentantur quorum qua corrupta sint ratio certa demonstrari nequeat. — 320 ὁ τ ὶ λ α c B, F. — 321 ἄ π ο ο μ. C (χειρόγραφον ἐν Κοπενάγη). — 330 δ ι ν δ c mutavit in B manus 2. — 331 καὶ 332 sudas permutandae esse videntur. — 335 ὁ λ ε θ ρ ι ο ι c ἐν B ὁ λ ε θ ρ ι ο ι c τ e C.

Ἐυρίσκωμεν ἐν τῷ παπύρῳ ἀριθμὸν τινὰ διαφορῶν. Ὁ στίχος 331 προδήλως ἀντιβλάσκει ὅσιν μετὰ τοῦ

1) Στίχ. 316 τοῦ Nauch.

330. Αι λέξεις: ἀνα—θούα: αποτελοῦσιν ἓνα μόνον στίχον· ὡσαύτως καὶ αἱ λέξεις: τινάξας—κατέκλυσον. Ἐπομένως ὡς πόντου εἶναι ἀρχὴ νέου στίχου. Ἐν τῷ στίχῳ 336 ἐλλείπει λέξις πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ πρὸ τοῦ ὄσων χάσματος. Ὑπῆρχεν ἴσως ἐν τῷ παπύρῳ: κατέκλυσον | κύμασιν ἐν | 2 ὡς πόντου | λάβροισι ὀλεθροῖσι | ὕσων συμφορῶν; (Cp. κλύδωνα συμφορᾶς Σοφ. Οἰδ. Τυρ. 1527. — κύμα συμφορᾶς Εὐριπ. Ἰππολ. 824—κακῶν Ἴον, 927. — ἀτης Αἰσχ. Προμ. 888 — κλύδων κακῶν Εὐριπ. Μήδ. 362) κτλ. 3.

Ἦδη προβαίνομεν εἰς τὴν μελωδίαν, χρῆσιν ποιούμενοι τῶν μικρῶν γραμμάτων διὰ τὸ μέρος τῆς φωνητικῆς μουσικῆς καὶ τῶν κεφαλαιωδῶν διὰ τὸ τῆς ὀργανικῆς. Ὁ ἀστερισκός δηλοῖ φωνὴν προβαίνουσαν κατὰ ἡμίσειαν διεσθιν ἢ τέταρτον τοῦ τόνου (διεσθιν ἑναρμόνιος).

La la' la dièse	SOL'	la' sol la dièse
κατολαρομαῖ κατολο φωρομαῖ		ματερος [αἰμασας
mi' <mi' mi' > (4)		ζε' mi' mi'
ο αναβ ακχευει	SOL'	ο με γας [ολθος ου
la dièse la' la		τό' mi'
μονιμοσ ημ θροτοις	SOL'	α να [δε λαιφος ως
la la' la dièse la la'		sol la
τις ακα του θοαα	SOL'	τι ναζιασ δαι—

Ἀδυναταί τις νὰ διακρίνη ἐνταῦθα τρία μέρη οὐδῶδη: Ἴον Τὸ κείμενον γεγραμμένον ἐν ἀδιακόπῳ ὡς εἰπεῖν συνεχεῖρ.

2ον Τὰ τῶν ὀργάνων μουσικὰ σημεῖα, θεωρημένα ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ κειμένου καὶ οἰοεὶ δηλοῦντα διαίρεσιν τῶν στίχων. Γνωστὸν ὅτι τὰ χειρόγραφα διετήρησαν ἡμῖν κατὰ τὸ μῆλλον καὶ ἥττον ἀκριβοῦς διάκρισιν τοῦ μέτρου. Ἴδου τίνι τρόπῳ ἢ παραδόσιν αὕτη ἰδυνήθη νὰ φθάσῃ μέχρις ἡμῶν. Ὅτι εἰ μὲ λωδίας ἐπαύσαν νὰ γράφονται κατ' ἀντιστοιχίαν πρὸς τὸ κείμενον, μετὰ τὸ τέλος ἐκάστου στίχου μετέβαινον εἰς τὴν ἀκόλουθον γραμμὴν μὴ ἀναγράφοντες τὸ λεγόμενον κροῦμα, ἥτοι τὴν ἐν τῷ ᾄσματι παρεντιθεμένην μουσικὴν σημειογραφίαν τῶν ἐγχόρδων ὀργάνων (ὡς πρὸς τὴν συνοδείαν, αὕτη ἐξετελείτο κατὰ προτίμησιν ὑπὸ τῶν αὐλῶν). Ἐνταῦθα δεόν νὰ σημειώσωμεν ὅτι ὁ Εὐριπίδης μετρίαν ἐποιήσατο χρῆσιν τῶν κροῦμάτων τούτων ὡς βεβαιουταί τις ἐκ τοῦ ἐν τῷ παπύρῳ ᾄσματος. Αὐτὸς ὁ Εὐριπίδης καυχᾶται ἐπὶ τούτῳ ἐν τῇ μετὰ τοῦ Αἰσχύλου συζητήσει του ('Ἀριστοφάνους, Βάτραχοι, στίχ. 1206 καὶ ἐφεξῆς). Θέλων νὰ στρέψῃ εἰς τὸ γελοῖον τὸν ἀντίηλθον αὐτοῦ, ὅστις μετεχειρίζετο κατὰ κόρον τοὺς τοιοῦτους κόσμους, ἀπαγγέλλει περὶ αὐτοῦ σερῶν στίχων ἀδυναρτήτων, ὅπως προξενήσῃ γέλωτα εἰς τὸ ἀκροατήριον, πολυάριθμα φλάτα τούρα, λέξεις πεπονημένας πρὸς τὰς χορδὰς τῆς λύρας ἀλλεπαλλήλως πληθρομένους. Περὶ τῶν κρουμάτων τούτων

1) Εἰς δῆλωσιν τοῦ τέλους τοῦ στίχου ὀλομεν γραμμὰς καθέτους.
2) = ἐν (κύμασιν) τεθῆν μετὰ τὸ οὐσιαστικόν· ὡς δέμοις ἐν κτλ. (C. W.)
3) «Βικασία χριστὰ πειθαῖ» (Σημ. τοῦ κ. H. Weil).

ἀπαντῶσιν ἐτι καὶ ἄλλα παραδείγματα, ἀμφόθεντα ἐξ ἀρχαίων ποιητῶν παρὰ Ernst Graf (De Graecorum veterum re musica, p. 69).

3ον Τὰ μουσικὰ σημεῖα τοῦ ᾄσματος εἰσι θεωρημένα ἄνωθι τῶν ἀντιστοιχῶν συλλαβῶν ὡς ἐν τῇ ἐπιγραφῇ τοῦ Σακίλου καὶ ἐν ἄλλοις ἐγγράφοις μουσικοῖς.

Παράδειξ τοῦ ἐν τῷ § 2 κανόνος ἀπαξ παρατηρεῖται· διότι ὁ ἀντιγραφεὺς ἐν τῷ θούα τινάξας συνεχῶν (1. 8) τὸ ὅτ παρέλειψε τὸ ὀργανικὸν σημεῖον ὅπερ συνεπληρώθη ἄνωθι τῆς γραμμῆς 1.

Ἐπὶ πολλῶν συνεχῶν συλλαβῶν κοινῶν ἔχουσῶν σημεῖον μουσικόν, τοῦτο τίθεται ἀπαξ ἐπὶ τῆς πρώτης συλλαβῆς, ὡς καὶ ἐν τῇ κατὰ τὸ Ἀιδίνιον εἰρεθεῖση ἐπιγραφῇ παρατηρεῖται. Οὕτω βακχεύει

ισοδυναμεῖ πρὸς τὸ βακχεύει.

Πολλὰ σημεῖα δὲ φέρουσι στιγμὰς, θεωρημένας ὅτε μὲν ἄνωθι, ὅτε δὲ πλαγίως, ὡς ὁ ἐν τῷ παπύρῳ κανὸς χῶρος ἐγκωρεῖ. Συνεπῶς πρὸς τὰς ἐκ παραδόσεως μουσικὰς θεωρίας, φηροῦσιν ὅτι ἐν ταῖς στιγμαῖς ταύταις ἀναγνωρίζομεν τὰς ἀρχαίας μυθικὰς θεοεῖς (ictus)². Ἐξυφίσκονται μάλιστα ἐν τῷ παπύρῳ (γραμμῇ 10 καὶ 12) δύο θεοεῖς ictus. πλῆθος ἀλλήλων κείμενοι, ἢ μὲν ἐν τῷ τέλει τοῦ ἐνὸς στίχου καὶ ἢ ἔτερα ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ ἐπομένου. Τὰ τῆς διαρκείας σημεῖα ἐλλείπουσιν ὀλοσχερῶς.

Τὸ μουσικὸν σημεῖον Π τρίς παρατηρεῖται, φέρον ἄνωθι γραμμῆν ὀριζόντιον διελθούσαν τὸ μακρόν. Ἀπαξ ἢ γραμμῇ εἶναι θεωρημένη ἐπὶ συλλαβῆς ἀμφιδόλου σε ν ἐν τῷ τέλει ἐνὸς στίχου· ἀλλ' ἦτον ἀναγκαῖα εἰς ἐνδεῆ ἀνάγνωσιν τοῦ χωρίου τούτου. Ἢ γραμμῇ ἦτο περιττὴ ὅταν τὸ μακρόν παρίστατο ἔδην ὑπὸ τῆς φύσεως τῶν συλλαβῶν π. χ. ὡς ποντ³. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Σακίλου ὅτε ἢ ποσότης τῶν συλλαβῶν ἦτον ἀβεβαία, ἐσημειούτο ἀκριβοῦς ἢ διάρκεια αὐτῶν, ἢν ἄλλως δυσκόλως θὰ καθώριζον οἱ ἀναγνώσται.

(Ἀκολουθεῖ).

1) Ἐὰν ἐγγ' ὅττω, ἢ ἀνταποκρινόμενος στίχος (318) θὲ φέρῃ ἐν κροῦμα ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ· ἐκλαθέσθαι: ὅπερ δεόν νὰ γραφῇ ἐν δυοὶ λέξεσι δι' εἰδούς τιμῆσεως.
H. W.

2) Παράβαλε τὸν Ἀνώνομον τοῦ Bellermann, §§ 3 καὶ 85 ὅστις φαίνεται λέγων τούναντιον: «Ἢ μὲν οὖν θέσις σημαίνεται, ὅταν ἀπλῶς τὸ σημεῖον ἀστικτὸν ἢ ὀλον τ. ἢ δ' ἄρασι: ὅταν ἐστιγμένον.
(C. E. R.)

1) Αὕτη λοιπὸν ἦτο περιττὴ ἄνωθι τῆς συλλαβῆς: του: (1. 7).
H. W.

Θ ΕΝ ΤΟΙΣ "ΗΘΙΚΟΙΣ", ΠΑΡΟΥΡΧΟΥ ΤΟΥ ΧΑΙΡΩΝΕΩΣ ΘΗΣΑΥΡΟΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ

55. Τὴν δε τυγχέτω γνώμην ἔχων περὶ τῆς ἐν τῇ ψυχῇ διαθέσεως. Οὐτε . . . θρασύν, οὐτ' ἄτολμον καὶ καταπλήγη προσήκει εἶναι· τὸ μὲν γὰρ εἰς ἀναισχυντίαν, τὸ δ' εἰς ἀνδραποδωδίαν περισταταται. Ἐντεχνον δὲ τὸ τὴν μέσων ἐν ἅπασι τέμνειν ἐμμελέστατα.

56. Μονωδία ἐν ἅπασιν ἐστὶ πλήσιμόν τι καὶ πρόπαντες· ἢ δὲ ποικιλία τερπνόν.

57. Δεῖ . . . τὸν παῖδα . . . μηδενὸς μηδὲ τῶν ἄλλων τῶν καλουμένων ἐγκυκλίαν παιδευμάτων μὴτ' ἀρχήσων, μὴτ' ἀθέατον εἶναι εἶναι· ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐκ περιουσίας μαθεῖν, ὡς περεὶ γεύματος· (ἐν ἅπασι γὰρ τὸ τέλειον ἀδύνατον) τὴν δὲ φιλοσοφίαν προσθεῖναι . . . ὡς περ . . . περιπεύσαι μὲν πολλὰς πόλεις καλόν, ἐνοικῆσαι δὲ τῇ κρατίστῃ χρήσιμον.

58. Οἱ φιλοσοφίας μὴ δυνάμενοι κατατυχεῖν, ἐν ταῖς ἄλλοις παιδείμασι τοῖς οὐδενὸς ἀξίοις, ἑαυτοὺς κατασκελετεῦσαι.

59. Δεῖ τῆς ἄλλης Παιδείας ὡς περ κεφάλαιον ποιεῖν τὴν φιλοσοφίαν.

60. Ἢ ποικιλία τερπνόν.

61. Περὶ τὴν τοῦ σώματος ἐπιμέλειαν διττὰς εὐρον ἐπιστήμας οἱ ἄνθρωποι, τὴν ἰατρικὴν καὶ γυμναστικὴν, ὧν ἢ μὲν τὴν ὑγίαν, ἢ δὲ τὴν εὐξίαν ἐντίθησι.

62. Τῶν τῆς ψυχῆς ἀρρωστημάτων καὶ παθῶν ἢ φιλοσοφία μόνη φάρμακόν ἐστὶ.

63. Δεῖ ταύτην (τὴν φιλοσοφίαν) ἐστὶ καὶ μετὰ ταύτης γνῶναι, τί τὸ καλόν, τί τὸ αἰσχρόν· τί τὸ δίκαιον, τί τὸ ἀδίκον· τί τὸ συλλήβδην αἰρετὸν ἢ φρενκτόν· πῶς θεοῖ, πῶς γονεῦσι, πῶς πρεσβυτέροις, πῶς νόμοις, πῶς ἀλλοτρίοις, πῶς ἄρχουσι, πῶς φίλοις, πῶς γυναικί, πῶς τέκνοις, πῶς οἰκέταις χρητέον ἐστί.

64. Δεῖ θεοὺς μὲν σέβασθαι, γονέας δὲ τιμᾶν, πρεσβυτέρους αἰδεῖσθαι, νόμοις πειθαρχεῖν, ἄρχουσι ὑπαίκειν, φίλοις ἀγαπᾶν, πρὸς γυναῖκας σωφρονεῖν, τέκνων στεργτικόν εἶναι, δοῦλοισι μὴ περιυβρίλλειν . . . μὴτ' ἐν εὐπραγίαις περιχαρεῖς, μὴτ' ἐν ταῖς συμφοραῖς περιλύπουσ ὑπάρχειν, μὴτ' ἐν ταῖς ἡδοναῖς ἐκλύτους εἶναι, μὴτ' ἐν ταῖς ὀργαῖς ἐκπαθεῖς καὶ θηριώδει.

65. Τὸ εὐγενῶς εὐτυχεῖν, ἀνδρός· τὸ ἀνεπιφθόνως, εὐηνίου ἀνθρώπου· τὸ τοῖς λογισμοῖς περιεῖναι τῶν ἡδονῶν, σοφῶν· τὸ δ' ὀργῆς κατακρατεῖν, ἀνδρός οὐ τὸ τυχόντος ἐστί.

66. Τέλειος ἀνδρῶς ἰγούμαι τοὺς δυναμένους τὴν πολιτικὴν δύναμιν μίξαι καὶ κεράσαι φιλοσοφίαν.

67. Τριῶν ὄντων βίωσι, ὧν ὁ μὲν ἐστὶ πρακτικῶς,

1) Ἴδε ἀριθμ. 13, σελ. 243—245.

ὁ δὲ θεωρητικῶς, ὁ δ' ἀπολυστικῶς· ὁ μὲν (ἀπολυστικῶς) ἐκλυτος καὶ δοῦλος τῶν ἡδονῶν, ζωῶδη καὶ μικροπρατής ἐστίν· ὁ δὲ θεωρητικῶς τοῦ πρακτικοῦ διαμαρτῶν, ἀνωφελής· ὁ δὲ πρακτικῶς, ἀμωρῆσας φιλοσοφίας, ἀμωσος καὶ πλημμελής.

68. Πειρατίον εἰς δύναμιν καὶ τὰ κοινὰ πράττειν, καὶ τὴν φιλοσοφίαν ἀντιλαμβάνεσθαι κατὰ τὸ παρεῖκον τῶν καιρῶν.

69. Ἀναγκαῖόν ἐστὶ τῆς τῶν παλαιῶν συγγραμμάτων κτήσεως μὴ ὀλιγώρως ἔχειν.

70. Τὸν αὐτὸν τρόπον ὄργανον τῆς παιδείας ἢ χρῆσις τῶν βιβλίων ἐστί, καὶ ἀπὸ πηγῆς τὴν ἐπιστήμην τρεῖν συμβέβηκεν.

71. Οὐκ ἄξιον τὴν τῶν σωμάτων ἀγωνίαν παρορῆν, ἀλλὰ πέμποντας ἐς παιδοτρίβου τοὺς παῖδας ἵκανῶς ταῦτα διακοεῖν, ἅμα μὲν τῆς τῶν σωμάτων ἐβρυθμίας ἐρεκεν, ἅμα δὲ καὶ πρὸς βώμην.

72. Καλοῦ γήρως θεμέλιον ἐν παισὶν ἢ τῶν σωμάτων εὐεξία.

73. Καθ' ἅπερ ἐν εὐδία τὰ πρὸς τὸν χαμῶνα προσήκει παρασκευάζειν, οὕτως ἐν νεότητι τὴν εὐταξίαν καὶ τὴν σωφροσύνην, ἐφόδιον εἰς τὸ γῆρας ἀποτίθεσθαι· οὕτω δὲ ταμιεύεσθαι τὸν τοῦ σώματος πόνον, ὡς μὴ καταξήρους γινόμενους, πρὸς τὴν τῆς παιδείας ἐπιμέλειαν ἀπαγορεύειν.

74. Ὑπνοὶ καὶ κόποι μαθήμασι πολέμοιοι.

75. Ἐγὼ (ὁ Πλούταρχος) μάλιστ' ἂν βουλοῖμην πᾶσι κοινῇ χρῆσιμον εἶναι τὴν ἀγωγὴν. Εἰ δὲ τινες ἐνδεῶς τοῖς ἰδίοις πράττοντες, ἀδυνατήσουσι τοῖς ἐμοῖς χρῆσασθαι παραγγέλλασιν, τὴν τύχην αἰτιάσθωσαν, οὐ τὸν ταῦτα συμβουλεύοντα.

76. Πειρατέον εἰς δύναμιν τὴν κρατίστην ἀγαγῆν ποιεῖσθαι, καὶ τοῖς πένησιν· εἰ δὲ μὴ, τῇ γε δυνατῇ χρηστέον.

77. Φημί δεῖν τοὺς παῖδας ἐπὶ τὰ καλὰ τῶν ἐπιτηδευμάτων ἄγειν παραινέσει καὶ λόγοις, μὴ πλῆγαῖς, μηδ' αἰκισμοῖς· ἀποναρκῶσι γὰρ καὶ φοίττουσι (οἱ παῖδες) πρὸς τοὺς πόνους, τὰ μὲν διὰ τὰς ἀληθοῦς τῶν πλῆγῶν, τὰ δὲ καὶ διὰ τὰς ὕβρεις.

78. Ἐπαινοὶ καὶ φόγοι πάσης εἰσὶν αἰκίας ὀφελιμώτεροι (τοῖς παισὶν)· οἱ μὲν ἐπὶ τὰ καλὰ παρορμῶντες, οἱ δ' ἀπὸ τῶν αἰσχρῶν ἀνείργοντες.

79. Δεῖ ἐναλλάξ καὶ ποικίλως χρῆσθαι ταῖς ἐπιπλήξεσι καὶ τοῖς ἐπαίνοις.

80. Χαυνοῦνται (οἱ παῖδες) ταῖς ὑπερβολαῖς τῶν ἐπαίνων καὶ ὀρύπτονται.

81. Εἶδον πατέρας, οἷς τὸ λίαν φιλεῖν, τοῦ μὴ φιλεῖν αἴτιον κατέστη· σπεύδοντες γὰρ τοὺς παῖδας ἐν πᾶσι τάχιον προτεῦσαι, πόνους αὐτοῖς ὑπερμέτρους ἐπιβάλλουσιν, οἷς ἠπαυδῶντες ἐκπίπτουσι, καὶ ἄλλως βαρυνόμενοι ταῖς κακοπαθείαις, οὐ δέχονται τὴν μάθησιν εὐνήως.

82. Ὡς περ τὰ φυτὰ τοῖς μὲν μετρίοις ὕδασι τρέ-

φεται, τοις δὲ πολλοῖς πνίγεται, τὸν αὐτὸν τρόπον ψυχὴ τοῖς μὲν συμμέτροις αὔξεται πόνους, τοῖς δ' ὑπερβέλλουσι βαπτίζεται.

83. Δοτεῖον τοῖς παισὶν ἀναπνοὴν τῶν συνεχῶν πόνων.

84. Πᾶς ὁ βίος ἡμῶν εἰς ἀνεσιν καὶ σπουδὴν διήρῃται.

85. Ἡ ἀνάπαυσις τῶν πόνων ἄρτυμά ἐστι.

86. Σῶμα μὲν, ἐνδεὲς καὶ πληρώσει σώζεται· ψυχὴ δὲ ἀνέσει καὶ πόνῳ.

87. Ἄξιον ἐπιτιμῶν τῶν πατέρων ἐνίοις, οἵτινες παιδαγωγοῖς καὶ διδασκάλοις ἐπιτρέψαντες τοὺς υἱεῖς, αὐτοὶ τῆς τούτων μαθήσεως οὐτ' αὐτόπται γίνονται τὸ παράπαν, οὐτ' αὐτίκοι, πλεῖστον τοῦ δέοντος ἀμαρτάνοντες. Αὐτοὺς γὰρ παρ' ὀλίγας ἡμέρας δεῖ δοκιμασίαν λαμβάνειν τῶν παιδῶν, ἀλλὰ μὴ τὰς ἐλπίδας ἔχειν ἐν μισθωτοῦ διαθέσει. Καὶ γὰρ ἐκεῖνοι πλείονα ποιῶντα τὴν ἐπιμέλειαν τῶν παιδῶν, μέλλοντες ἐκάστοτε διδόναι τὰς εὐθύναις. (Οὐδὲν οὕτω πικραίνει τὸν ἵππον, ὡς βασιλέως ἀφθάλμιος).

88. Πόντων μάλιστα, τὴν μνήμην τῶν παιδῶν ἀσκεῖν καὶ συνειθίζειν, αὐτὴ γὰρ ὡσπερ τῆς παιδείας ἐστὶ ταμίειον.

89. Τὸ μνημονικὸν τῆς μαθήσεως μέρος, οὐ μόνον πρὸς τὴν παιδείαν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς τοῦ βίου πράξεις οὐκ ἐλαχίστην συμβάλλεται μοῖραν. Ἡ γὰρ τῶν γεγεννημένων πράξεων μνήμη τῆς περὶ τῶν μελλόντων εὐβουλίας γίνεται παράδειγμα.

90. Λόγος, ἔργου οὐκ (κατὰ Δημόκριτον).

91. Ἐντευτικὸς εἶναι αὐτοὺς (τοὺς πατέρας) παρσκευαστέον καὶ φιλοπροσηγόρους· οὐδὲν γὰρ, ὡς τὰ ἀνέντευκτα τῶν ἡθῶν, ἐστὶν οὕτως ἀξιολογήτων.

92. Οἱ πατέρες ἄμιστοι γίνονται· ἐν τοῖς συνοῦσι, μὴ παντελῶς ἐν ταῖς ζητήσεσιν ἀπαρχωρήτοι γινόμενοι.

93. Οὐ τὸ νικᾶν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἡττᾶσθαι ἐπιστάσθαι, καλὸν, ἐν οἷς τὸ νικᾶν βλαβερὸν.

ΧΡΙΣΤ. ΣΑΜΑΡΤΕΙΑΝΣ.

(Ἀκολουθεῖ).

ΕΛΕΓΧΟΣ

ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΚΕΡΑΣΟΥΝΤΟΣ ΥΠΟ ΤΟΥ Κ. ΠΑΥΛΙΔΟΥ ΕΙΡΗΜΕΝΩΝ.

Κερασοῦς διπλῆ — Στράβωνος περιηγήσεις — Κερασοῦς ἐν Μοσσοῦνοικίς — Κολχίς· ἰδὸς καὶ ἰδὸς ἰδῶν ἄλλο — Ὁ παραδάγγης παρὰ Ξενοφῶντι.

Ἀποστέλλοντες ἐκ Καϊδαρείας τῆς ἐν Καππαδοκίᾳ τὰς ὀλίγας ἡμῶν περὶ Γεωγραφίας σκέψεις καὶ τὴν περὶ Βύξεινου Πόντου ἡμετέραν διατριβὴν, ἐν ἧ ὑπὸ νέας ὄλως ὄψεως ἐξ-

τάξτε το ὁ δ ι θ ἄ λ α σ ο ς οὗτος Πόντος, ἐγνώσκωμεν ὅτι εἰ μὴ ἕτερα τίνα δὴ ο ἴσως σημειώσεις ἐκ τῶν ἐν τῇ διατριβῇ ἐκείνῃ ὑπερεκατὸν θά ἐκείνων τὴν περιεργίαν πολλῶν φίλων ἀναγνωστῶν καὶ δὴ τῶν ἐν ταῖς παραλαίς τοῦ Βύξεινου λογίων καὶ εἰς αὐζήτησιν θά παρήγαγον, συζητήσιν. Ἄν οὐδέποτε ἐν οὐδεμιᾷ στιγμῇ μέχρι τοῦδε ἀπεφύγομεν. Ἡ συζητήσις ἴσως αὐτὴ πρέπει νὰ ἦσιν ἀπὸ ἀκαδημαϊκῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ὄλως χαρακτήρα, ὡς τοῦτο εὐ ἡγγένοισι ἀνδράσι προσήκει, ἢ δὲ φίλοι Ἐδδ. Ἐπιθεωρητικῆς δικαίῳ τῇ λόγῳ ἀπαίτει, καὶ οἱ συζητούντες νὰ ἔχωσι πρὸς τοῦτο καιρὸν. Ἐκ τῶν δύο ἐκείνων σημειώσεων, ἡ μὲν πρῶτη ἐκτενῆς περιεστρέφεται περὶ τὸν ἐν τῷ Πόντῳ ἀποικισμὸν τῶν Φοινίκων, ἡ δὲ δευτέρη μονόστιχος περὶ τὴν ὑπαρξίν ὄνομα πόντων ὑπὸ τὸ αὐτὸ ὄνομα Κερασοῦς κλ. ὡς κατωτέρω. Ἐπιτέσης ὑπετάξαμεν τὰς σημειώσεις ἐκείνας τῇ ἡμετέρῃ περὶ τοῦ Πόντου μελέτῃ, καίτοι ἐν ταύτῃ οὐδὲν πρὸς αὐτὴν περὶ πόλεων καὶ περιγραφῆς αὐτῶν, ἵνα τοῖς ἐν τῷ Πόντῳ λογίοις προσεικτικῶς καταστήσομεν καὶ ἐξ αὐτῶν, ἐπὶ τόπου καὶ ἐξ ἰδίας ὄψεως ἐρευνώντων, πλείονα καὶ καλλίονα μαθητόντες σοφώτεροι καὶ περὶ ἄλλα γενόμεθα. Βεβαίως τοῖς λοιπὸν περιηγήσαντες ὅτι πηρόχως ἐπισημασθέντι ἐν τῇ ἀξιολογῇ Ἐδδ. Ἐπιθεωρητικῆς (ἀρ. 12) ὑπὸ τὴν ἐπιγραφήν Ὁλίγα τινὰ περὶ τῆς πόλεως Κερασοῦντος ἄρθρον τοῦ κ. Παρ. Ἡλ. Παυλίδου, ἀνδρὸς λογίου περὶ τὴν Ποντικὰ ἀσχολουμένου.

Ὁ κ. Π., ἐκ τῆς μονόστιχου ἡμῶν ἐκείνης ὑποσημειώσεως ἀφορμηθεὶς, νέα πράγματα ἐπαγγέλλεται καὶ θέλει νὰ διδάξῃ τὸ δημόσιον. Ἀλλὰ ταῦτα πόσον ἀσπαστὰ εἰσονται ἡμῖν τε καὶ τοῖς φίλοις ἀναγνώσταις τοῖς μέλλουσι νὰ παρακολουθήσωσι τῇ συζητήσει ταύτῃ, ἢ χάριν αὐτοῦ τοῦ κ. Παυλίδου ἐπιχειροῦμεν, καίπερ περὶ ἄλλα διατριβόντες πάντι ἐπιύγοντα, ἕδ λόγος προῖων καὶ ὁ ἐλεγχος δεῖξοι.

Ἦρῖν ἢ εἰς τὴν καθαυτὴν ἐξέτασιν τῶν ὑπὸ τοῦ κ. Π. λεγομένων προσδωμένων, λεγομένων, ὧν ἐν μόνον ἡμῖν προσωπικῶς διαφέρει, πρέπει νομιζόμεν, κύριε διειδυτὰ, νὰ ὀρισθῇ σαφῶς καὶ ἀνεῖ παρακαμπῶν ἢ βλάβει τῶν ζητητῶν, διότι ἡμεῖς τοῦλάχιστον ἀναγνόντες καὶ ἐπαναγνόντες τὸ ἄρθρον τοῦ κ. Παυλίδου δὲν ἠδυνήθημεν ν' ἀντιληφθῶμεν τοῦ κέντρου, περὶ δὲ ἡ γραφῆς αὐτοῦ κινεῖται ὡς καὶ τοῦ συμπεράσματός, εἰς δὲ πρέπει ἵκανον ἄρθρον νὰ καταλήγῃ. Τοῦτου ἕνεκα παρακαλοῦμεν τὸν κ. Παυλίδου χάριν τῆς τοσοῦτον ποθητῆς αὐτῷ ζητήσεως τῆς ἀληθείας ν' ἀπαντήσῃ τοῖς ἑξῆς:

Α') Ἐὰν ἐγράψαμεν ἡμεῖς αὐστηρῶς καὶ ἀπαρτάλακτως, ὡς αὐτὸς ἐν κυρτοῖς καὶ ἀραιῶς στοιχείοις ἐξάγει· «δύο πόλεις ὑπὸ τὸ αὐτὸ ὄνομα ὑπῆρξαν. Τούτων ἡ πρὸς Ἀνατολῆς κειμένη εἶναι ἡ ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος μνημονευομένη, ἢ ἄλλως πως, δὲν ἐδικαιούμεθα ἴσως ἕνεκα ὀφειλομένης ἀδρότητος, ν' ἀπαιτήσωμεν τὴν προσθήκην ἡρώσεως τινος, οἷα εἰ μὴ τι τυπογραφικὸν σφάλμα παρεῖς ἐκώμασεν—ἄπερ καὶ ἡμεῖς πολλακις ἐπράξαμεν· τοῦτο τὴν μὲν ἐπιστημονικὴν τῶν γεγραμμένων ἀ-

ξίαν οὐδὲν ἑλαττοῖ τούναντιον μάλιστα τὴν ἠθικὴν αὐτῶν σημασίαν αὐξάνει.

Β') Ἡ παρατήρησις ἡμῶν αὐτὴ δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς πρόφασις ἢ τι τοιοῦτο· πολλοῦ γε καὶ δεῖ· διότι ἡμεῖς ἀποδεχόμεθα πληρῆστα τὰ τὸ ὑπὸ τοῦ κ. Παυλίδου δημοσιευθὲν ὡς ἔχει καὶ δὴ ὡς βάσιν τῆς περαιτέρω συζητήσεως ταύτης, ἂν ἀποφασίσωμεν ἔστω καὶ προχειρῶς νὰ συντάξωμεν.

Β') Ἐὰν ἤρμοζεν ἀνδρὶ ἐπιστήμονα καὶ φίλιον τὴν συζητήσιν ποθοῦντι νὰ μεταχειρίσθαι ὡς κατακλιθεὶς γενικὴν μὲν ἀλλὰ πάντως καὶ ἡμᾶς ὑπαιτιωσομένην φράσιν, διότι, ἀφ' οὗ ἐπαινεῖ καὶ τὴν ἀξίαν τῶν ἡμῶν συγγεγραμμένων ὁμολογεῖ, ἐπιτίθειν ὡς κολοφῶνα τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ: «λέγομεν ταῦτα... ἵνα δῶσωμεν νύξιν τοῖς τὴν πάτριον ἡμῶν ἱστορίαν ἀναδιψοῦσιν ὅπως μετὰ πλείοτέρων πηγῶν ἐπιχειρήσῃ τὴν σύνταξιν τῶν ἱστορικῶν αὐτῶν πονημάτων». Ἡ συμβουλή αὐτὴ παρέχεται πλεονάζως καὶ ἡμῖν· εὐκρινῶς εὐχαριστοῦμεν ἐπὶ ταύτῃ διότι πράγματι παρέχεται ἡμῖν εὐκαρία οὐχὶ δευτέρω ἢ τρίτῃ ἐν' ἀποδείξωμεν διαρρηθῆναι καὶ περιτρώως ὅτι ὅ,τι ἐγράψαμεν μέχρι τοῦδε, μετὰ μεγίστης εὐλαχίας ἐγράψαμεν, τὰ ξένα τῶν ἰδίων διαστῆλλοντες, τὰ τοῦ Καϊδαρος τῷ Καϊδαρὶ ἀποδιδόντες καὶ μετὰ δυνατῆς πλειότητος τῶν πηγῶν. Ἐὰν δὲ τις τῶν πηγῶν ἐν ἀγνοίᾳ ἢ ἐν γνώσει διέλαθεν ἡμᾶς τοῦτο ἀεποτε οὐκ ἀποδεικνύσαντες καὶ δημοσίᾳ ἐδιδάξαντες καὶ ἐν ταῖς ὑποσημειώσεσιν τῶν ἐργασιῶν ἡμῶν, ὡς συμμαρτυροῦσιν τῇ λόγῳ ἡμῶν πάντες οἱ ἀγαθονόμοι νὰ παρακολουθῶσιν ἀπὸ ἐτῶν τὰς ἡμετέρας δημοσιεύσεις, ἀνθρῶποισι γὰρ τοῖς πᾶσι κοινὸν ἐστὶ τοῦ ἕξαμαρτάνειν, κατὰ τὸν Σοφοκλέα. *Dura veritas sed veritas*. Καλὸν θὰ ἦτο καὶ ἡ φράσις αὐτὴ νὰ ἔλιπε, διότι δυστυχῶς αὐτὴ βαρυνεῖ αὐτὸν τοῦτον τὸν γράψαντα, αὐτὸν τὸν κ. Παυλίδου, ὡς ἐναργῶς δευχθῆσεται. Ἄγων οὐ δέχεται σκέψεις· ἄλῶν δὲ ἡ ὄρτος ἐνθεν ἦλθεν, ἐνθ' ἔδην.

Γ') Παρακαλοῦμεν τὸν κ. Παυλίδου νὰ δηλώσῃ σαφῶς μίαν μόνον ἢ δύο πόλεις ὑπὸ τὸ αὐτὸ ὄνομα παραδέχεται, διαφωνεῖ δὲ κατὰ τὴν Ξενοφῶντιον, ἐὰν εἴνε ἢ πρὸς Δ ἢ πρὸς Α·—Τοῦτο λέγομεν διότι ἐν τῷ ἄρθρῳ αὐτοῦ καὶ ταῖς ὑποσημειώσεσιν π. γ. γράφει τάδε· «Ἐπὶ τῆς παραλαίς... παρὰ τὴν νομισσομένην θέσιν τῆς Ἀνατολικῆς ὑποτιθεμένης Κερασοῦντος κλ.» καὶ πάλιν ἐν τῷ ἐδάφει «Ὁ Ξ. μνημονεύει οὐχὶ τῆς πρὸς Ἀνατολῆς ἀλλὰ τῆς πρὸς Δυσμῶς κειμένης Κερασοῦντος» καὶ ἄλλα κατωτέρω «ἢ Ξενοφῶντιος Κερασοῦς ἐστὶν ἡ νῦν Κερασοῦς» κλ. Ἄ ὄνομα λοιπὸν ἢ μία;

Δ') Ποῦ καὶ ἐπὶ τίνων λόγων στηριζόμενος ἀποφαίνεται γνώμην τολημῶν· ὅτι ὁ Στράβων φαίνεται μὴ περιρηγηθεῖς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, ἐπομένως σφάλλαυι (γρ. σφάλλαται).

Ε') Γράφομεν τὴν παρατήρησιν ταύτην διότι πολλὰ ἐκ τῆς ἐν τῇ στοιχειώσεσιν ἐναλλαγῆς ἐνός Α εἰς Δ ἢ Α ἄγων προέκυψαν συζητήσεις. καὶ διότι τοιαῦτα τινὰ ἀλεπτήματα ἐπεβάρυναν τὴν διατριβὴν ἡμῶν εὐτυχῶς ἐδληπτα.

Εὐγνώμονες ἡμεῖς ἐσόμεθα τῷ κ. Παυλίδου ἐὰν δυνήθῃ ν' ἀποδείξῃ ἡμῖν τοῦτο, ὑποσχομέθα δ' αὐτῷ καὶ ἀλλαχοῦ νὰ μεταβιβάσωμεν τὴν γνώμην ταύτην, ὅπως πληθυνθῇ ἡ γνώσις τῶν ἀγνώστων. Ἀπλοῖ παραπομπὰ καὶ αὐτὰ οὐχὶ ἀσφαλῆς καὶ ἀκριβεῖς οὐδέποτε πείθουσιν ἡμᾶς. Τί λέγει λοιπὸν ὁ Raoul Rochelle καὶ ὁ φίλατος κ. Παπαδόπουλος ὁ Κεραμεύς, τί οὕτοι ἀποφαίνονται; Παρακαλοῦμεν νὰ εἴπῃ ἡμῖν τε καὶ τοῖς λοιποῖς ἀναγνώσταις σαφῶς καὶ εὐκρινῶς, διότι ἡ τοῦ Στράβωνος πίστις νῦν τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ κ. Παυλίδου διασαλεύεται. Τὸ ἔργον τοῦ Raoul Rochelle ὅπερ ὁ κ. Π. δὲν ὀνομάζει εἶνε πολύστομον· εἶδομεν δὲ καὶ συνεδουλεύθημεν ἐν Ἀθῆναις καὶ ἐν Εὐρώπῃ· δυστυχῶς ἐν Κωνσταντινουπόλει δὲν ὑπάρχει, ὥστε νὰ ἐξελέγξωμεν τὸ πρῶτον, ὡς οὐδ' ὁ δευτέρος τόμος τοῦ «Παργασοῦ». Ἠμεῖς ἐκ Γερμανίας εἰσέδομεν εἰς τὸ μὴ ἐνὶ πιστεῦσιν, ὡς ἄλλοτε καὶ ἐν τῇ ἡμετέρῃ ἐπικρίσει τῆς «Νεοελλ. Γεωγραφικῆς Φιλολογίας» τοῦ ἀξιολόγου κ. Μηλιαράκη (σελ. 42) ἐγράψαμεν. Τὸ διδάγμα τοῦτο ἐπιδογυνεῖ τὸν κ. Παυλίδου πάλιν, ὡς κατωτέρω δευχθῆσεται. Ὁ Mannerl ἐν τῇ «Ἑλληνικῇ καὶ Ρωμαϊκῇ Γεωγραφίᾳ» (τόμ. 8, μέρος Β', σελ. 386) περὶ Φορνακείας τὸν λόγον ποιούμενος καὶ τοῦ Στράβωνος μνημονεύων λέγει· «Ὁ Στράβων Kounte genau von der Sache unterrichtet seyn, da sein Vaterland nicht weit entfernt ist, und die Handelsorte an der See in beständigen Zusammenhange stunden» ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον· ὁ Στράβων ἦτο εἰς θέσιν ἀκριβῶς περὶ τοῦ πράγματος νὰ γινώσκῃ, διότι ἡ πατρίς αὐτοῦ δὲν ἐκεῖτο πολὺ μακρὰν καὶ οἱ ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἐμπορικῶν σταθμοῖ εἰς ἀδιάλειπτον ἐπικοινωνίαν (συνάφειαν) διετέλουν ὄντες». Ταῦτά ὁ πατήρ τῆς Γεωγραφικῆς Ἐπιστήμης καὶ μέγας Γεωγράφος C. Ritter, ἐπαναλαμβάνει ἐν τῷ περιλήπτῳ συγγράμματι αὐτοῦ *die Erkunde* τόμ. 9, μέρος Α' σελ. 834 καὶ ἑξῆς. (Βερολ. 1858). Ὅπερ δὲ τὸ περιεργὸν ὅτι ἐκφράζεται δυσπιστία περὶ ἐκείνων ἀκριβῶς τῶν βιβλίων (IB', II' καὶ IA') τοῦ Στράβωνος, ἅτινα θεωροῦνται τὰ ἄριστα τῆς ὅλης συγγραφῆς διὰ τὴν ἀκρίβειαν τὴν ἐμπίθειαν καὶ τὸ πολυμερές τῶν περιγραφῶν καὶ τὰς γνώσεις, διότι ἐν τούτοις τὰ περὶ Μικρῆς Ἀσίας κείνται καὶ τὰ περὶ Κερασοῦντος. Δι' αὐτὸν τοῦτον τὸν Στράβωνα ἡ Γεωγραφία αὐτοῦ, ἂν ἐσχάτοι αὐτοὶ θαυμάζομεν, εἶνε δευτερευόν ἔργον βιοηθικῶν, ὅπερ συνεγράφη πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἱστορικῶν αὐτοῦ ὑπομνημάτων, ἅτινα δυστυχῶς ἀπώλοντο. Τοῦτο ἐξάγομεν ἐξ αὐτοῦ τοῦτου τοῦ συγγραφέως λέγοντος ἐν Α', 1, 24 «διόπερ ἡμεῖς ποιοτικότες ὑπομνήματα ἱστορικῶν κἀ χρήσιμα εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ πολιτικὴν φιλοσοφίαν ἐγνώμεν προσθεῖναι καὶ τὴν δετὴν σύνταξιν», τὴν Γεωγραφίαν δὲ πᾶσα δὴ.

Ε') Ὁ κ. Παυλίδης, ἐξάγων δὴθεν ἐκ δύο Ξενοφῶντιων ὁδῶν συμπέρασμα, καθ' ὃ ἢ Κερασοῦς (ποῖα τῶν δύο;) ἐκεῖτο ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Μοσσοῦνοικῶν καὶ οὐχὶ τῶν Μακρῶνων· οὐδὲν καὶ νῦν τῇ ἐπιστήμῃ εἰσφέρει καὶ τοῖς ἡδὴ γνωστοῖς. Ἴνα μὴ ἐκτεινόμεθα παραπέμπομεν αὐτὸν τε καὶ τὸν βουλλόμενον εἰς τὸν ταῖς γερμανικαῖς κτλ. ἐκδόσεσιν τῆς «Ἀναδόσεως» ἐπισυννημένον γεωγρα-

φινών χάρτην. "Ανοιχόν π.χ. τὴν ὑπὸ τοῦ Vollbrecht γινόμενὴν ἐκδοσὶν τῷ 1886 ἐν Λειψίᾳ. καὶ ἰδὲ τὸν χάρτην· εὐρήσεις ἐν αὐτῷ, φίλε κύριε, ὅτι ἡ Ξενοφώντων Κερασσοῦς κείται ἐν Μοσσουνοίκαις, καὶ οἱ τούτων ΝΑ. μὲν οἱ Μάκρωρες ΝΑ. δὲ οἱ Τίβαρνοί, ἐν τῇ χώρᾳ τῶν ὁποίων ἔκειτο ἡ ἑλληνικὴ πόλις, τὰ Κοτύωρα (Ξενοφ. Β', β, 3), ἢ νῦν Ὀρδοῦ.

ΣΤ') Ὁ κ. Παυλίδης ἵνα ἐπιλέξῃ τοὺς πολλοὺς εἰς ἀδιέξοδον ποιεῖται καὶ παραπομπὰς τοιαύτας, ὡς μόνον ἀνὴρ εἰδικὸς καὶ τριῶν δύνатаι νὰ ἐλέγξῃ. Παρακαλοῦμεν αὐτὸν νὰ εἴπῃ τοῖς φίλοις ἀναγνώσταις πόθεν ἔντυλον τὴν ὑπ' ἀρ. Γ (σελ. 223 καὶ σην. Α τῆς '866. 'Ἐπιθεωρήσεως) παραπομπὴν Ἐκαταίος Εὐρώπην; Ἡμεῖς τρεῖς ἐκδόσεις τοῦ Ἐκαταίος ἐκτικόμενοι καὶ δὴ αὐτὴν τὴν τοῦ Klausen (1831 Βερολ.) Hebraei Milesii Fragmenta, οἷς παρασυνάπτεται καὶ ὁ «Περὶ πλοῦς τοῦ Σκύλακος», οὐδεμίαν τοιαύτην παραπομπὴν ἠδυνήθημεν ν' ἀνεύρωμεν. Ἴσως ἄλλοι εὐτυχέστεροι ἡμῶν ἐν τῇ ζητήσει ταύτῃ. Πλὴν ἀλλ' ὅμως ἐν τῇ ὑποσημείωσιν δεῖ νὰ γραφῆ ἴσως μόνον αὐτὸ ὅτι, διότι τὸ Ἐκαταίος Εὐρώπην δὲν εἴρηται ἐν ἰδίῳ συγγράμματι ἢ ἀλλοχού ἀλλ' αὐτῇ λέξει παρὰ Στεφάνῳ τῷ Βυζαντίῳ, ὅν ἐν τῇ ἀμέσῳ προηγουμένῃ ὑποσημείωσιν ἀναφέρει. Ἡμεῖς πρὸς πίστωσιν παρατιθέμεθα ὅλον τὸ χωρίον Στεφάνου τοῦ Βυζαντίου ἐν συνεχείᾳ ὡς ἔχει· «Χοιρδάδες, πόλις Μοσσουνοίκων. Ἐκαταίος Εὐρώπην. Τίβαρνοίσι δὲ πρὸς ἕλιον ἀνιόνοντα Μοσσουνοίκοι ἡμυρῶνται· ἐν δὲ αὐτοῖσι Χοιρδάδες πόλις». Τοῦτο λέγεται. «Ὡστε καὶ αὐτὴ ἢ μὴ ἔστιν ὁ ὅτι δὲν ἔστι πακεν».

Ζ') Ὁ κ. Παυλίδης, προβαίνων, ἀναφέρει αὐτῇ λέξει τάδε· «Περὶ τῶν διατεινόμενων δὲ (εὐτυχῶς ἡμεῖς δὲν διατάθημεν ἀλλὰ τοὺς διατεινόμενους ὑπερασπίσομεν) ὅτι ἡ Ξενοφώντων Κερασσοῦς ἔκειτο ἐν τῇ Κολλυδίᾳ κώρῳ λέγομεν ὅτι τὸ βλεμμα αὐτῶν δὲν ἔφραζαν οὐτε ἐπὶ τοῦ Λεξικογράφου Στεφάνου τοῦ Βυζαντίου, οὐτε ἐπὶ τῆς περιγραφῆς τοῦ Ἀνδρέου Λιβαδηνοῦ, καθότι εἰ καὶ ἐν διαφόροις ἐποχῆσι διάφορα εἶχε τὰ ὄρια ἢ χώρα τῶν Κολλυδίων (sic) οὐχ ἦσαν ὅμοιοι ἀμφότεροι, ὅτε Στέφανος ὁ Βυζαντίος καὶ ὁ Ἀνδρέας Λιβαδηνὸς μνημονεύουσι τῆς Κερασσοῦς ἐν τῇ κώρῳ τῶν Κολλυδίων (sic)». Τὴν σημαίνει ἢ ἢ αὐτῇ, ἢν ἐπισημειώσῃ οὐ μόνον αὐτῇ λέξει ἀλλὰ καὶ αὐτῇ στίχει παρεθέμεθα, ἵνα μὴ τυχόν τοῖς μὴ γνωρίζουσιν ἡμᾶς ὑποψίαν τινὰ παράσχωμεν. Ἡμεῖς ἐν τῷ Λεξικογράφῳ, ὡς ὀνομάζει ὁ κ. Παυλίδης Στέφανον τὸν Βυζαντίον, τὴν λέξιν Κερασσοῦς οὐχ εὗρομεν, οὐδὲ τὴν λέξιν Κολλυδίαις ἐν ἰδίῳ ἀρθρῷ. Ἡ χώρα τῶν Κολλυδίων πρῶτον εἶχε ὄρια διάφορα κατ' ἐποχὰς ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὰς πολλὰ. Ἄλλως τὸ κατωτέρω φερόμενον Ἄ-

1) Λιβαδηνὸν οὐχ ἔγραψεν.
2) Ἐχομεν Στεφάνου τοῦ Βυζαντίου ἐκδοσὶν ἀρίστην τοῦ Meinhcke κατὰ πλαγίαν πτώσει ἐν ἄλλοις ἀρθροῖς ἀπαντᾶ μόνον τὸ ἴν. Κολλυδίαις. Ὁρα σελ. 117, 216, 457, 64. ὅτι κλ. χώρα δὲ τῶν Κολλυδίων λέγεται καὶ οὐχὶ τῶν Κολλυδίων, ὅπερ ἔτερον σημαίνει. Προσέτι λέγεται καὶ Κολλυδίαις καὶ Κολλυδίαις γῆ παρὰ τισι. Βλέπε ἐν Λεξικ.

βρος νῆδος πρὸς τοὺς Κολλυδίαις ἐν τῷ Πόντῳ, τὸ παρὰ Βυζαντίῳ ἀπαντῶν, δὲν προσδιορίζεται σαφῶς τὴν ἔκτασιν τῆς Κολλυδίας γῆς. Δὲν μεταχωρίζεται ὁ Βυζαντίος τὴν πρὸς ἐν, ἀλλὰ τὴν πρὸς ἢ δὲ πρὸς δοτικῇ συντασσόμενῃ σημαίνει τὸ πλῆθος, ὡς ἐν τοῖς Συντακτικαῖς φέρεται. Ἡ ἐπισημειώσῃ ὅμως αὐτῇ τοῦ πλῆθους καὶ τοῦ ἕγγυς ἀφίστα οὐχὶ τῷ κ. Παυλίδῃ ἢ ἡμῖν ἀλλὰ τῇ τοῦ συγγραφέως γνώμῃ, ἢν ἀνευροῖν οὐ ράδιον, διότι πλατεῖα κέλευθος.

Η') Ὁ κ. Παυλίδης, ἀγνωστὸν βαθυτέρως λόγους διὰ τῆς καταμετρήσεως τῆς μεταξὺ Τραπεζοῦντος καὶ Κερασσοῦντος (τῆς νῦν) ἀποστάσεως, ζητεῖ νὰ ὑπολογίσῃ καὶ νὰ εὕρῃ ὅτι δυνατόν ἴσο τοῖς ἑλλοισ τοῦ Ξενοφώντος νὰ διανύσῃ τριταίον τὸ διάστημα τοῦτο. Τοῦτο οὐ χρήζει πολλῆς ζητήσεως. Τὸ διάστημα κατὰ τὸν κ. Παυλίδην ἀνέρχεται εἰς 70 μίλια (τὶ εἶδους μίλια; γερμανικά, ναυτικά κτλ.) ἴσοι 24 παραστάγας. Τίς ἠρνήθη ὅτι οἱ μῦθοι δὲν ἠδύναντο νὰ διανύσῃ 24 παραστάγας ἐν τρισὶν ἡμέραις, ἴσοι ὅκτω καὶ ἑκάστην; ἀλλ' ὅμως καὶ τίς δύναται ν' ἀρνήθῃ ὅτι ἐν μῆθ' ἡμέρα μόνον 25 στάδια δύναντο. Ὁ τῆς «Ἀναβάσεως» ἀριστος ἐκδοτικὸς F. Vollbrecht ἐν τῷ Προλόγῳ (Hervorwesen der Soelner bei Xenophon) σελ. 17 διδάσκει ὅτι συνήθως μὲν 5 παραστάγας τὴν ἡμέραν ἐπορεύοντο, ἀλλ' οὐχ ἦσαν καὶ 7 καὶ 8, καὶ αὐτοὶ ἐν ὑποσημείωσιν ὅτι ἡ ἡμερησία πορεία κατὰ μῆθρον ἦσαν ἀνῆρχοντο εἰς 27,75 κλμ. Ἀνὴρ εἰδικὸς ὁ κ. Hirschfeld ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ «Kalainai-Arannia-Kibotos» ἀποφαίνεται (ἐν σελ. 8) ὅτι ὁ παραστάγας εἶνε οὐχὶ 1/4 τοῦ γεωγραφικοῦ μιλίου, ὡς ὁ κ. Παυλίδης ἐκ τῆς τοῦ κ. Βρατσάνου ἐκδόσεως τῆς «Ἀναβάσεως» σημαίνεται ἀλλὰ 1/5 αὐτοῦ καὶ θεωρεῖ ὡς ἀληθῆ τὴν θεωρίαν, καθ' ἣν ἡ τῶν ἀποστάσεων μέτροσις ἐν τῇ «Ἀναβάσει» ἐπὶ τῆς τῶν βιημάτων καταμετρήσεως στηρίζεται (die Distanzen in der Anabasis auf Abschreitung beruhet) καὶ ὅτι αὐτὴ κατὰ προσέγγισιν ἀναγράφεται, ἔφ' ἣ πάντοτε καὶ ἡ χρῆσις στρουγγύλων ἀριθμῶν περὶ ἀποστάσεων. Πρὸς τοῦτοισι σημειώσῃ ὅτι παρὰ τοῖς ἄγγλοις νῦν ἐπιμαρτεῖ ἡ θεωρία, καθ' ἣν ὁ παραστάγας, αὐτὸς ὁ τῶν νῦν Περσῶν فرسخه farsakh ἢ farsakhi οὐδόλωσ ἴσο ὄριστῆμενον μέτρον ἀποστάσεως, ἀλλὰ μῖλλον ὄριζεν, ὡς σήμερον ἢ ἕρα, τὸν χρόνον. Ὡςτις ἐχρεώζετο πρὸς μέτροσιν δεδομένης χώρας. Οἰκοθεν νοεῖται ὅτι ἡ ἕρα αὐτῇ παρήλλασσε πολλὴ ἀναλόγως τῆς ἐπιπομπῆς ὡς τὸ ἔδ ἄφουε· οὕτω δύνανται νὰ διανύσῃ διάστημα ἐντὸς μίαις ἕρας π.χ. μίλιον, ἐάν ἡ ὁδὸς εἶνε ὄπισθοποιημένη, ἀλλ' οὕτω τὸ τέταρτον εἶναι ἀνάγκη καὶ ἀνάγκη. Περὶ παραστάγῳν τοῦ λόγου ὄντος ἀναφέρομεν ἐνταῦθα καὶ τὴν γνώμην τοῦ Λεξικογράφου Wanicsek, ὅστις ἐν τῷ ψευδαδῶ αὐτοῦ τῷ φέροντι ἐπιγραφῆναι «αι ἔβναι λέξεις ἐν τῇ ἑλληνίδι καὶ τῇ λατινίδι» (Λειψία 1878) ἐν λέξει σημαίνεται πρὸς ἄλλοις ὅτι ὁ παραστάγας εἶνε ἀνάλογος τῆς διαστάσεως τῆς ὁδοῦ (Beschaffenheit des Weges) καὶ

1) 40 στάδια=1 γεωγρ. μίλιον. Ἐν στάδιον=184 μ.
2) Ἐν Βερολίῳ 1875. Ἠ σημαίωσις παρὰ Vollbrecht.

ὅτι ἐν ταῖς ὕραις χώραις εἶνε κατὰ 1)4 μικρότερος ἢ ἐν ταῖς ἐπιπέδοις. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἀντιστρέφοντες τοὺς ὅρους, ἔφ' ὧν στηρίζεται τὸ συμπέρασμα τοῦ κ. Παυλίδου διατεινόμεθα ὅτι ὁ Ξενοφὸν συν τοῖς ἑαυτοῦ ἴσο δυνατόν νὰ διανύσῃ ἀπὸ τῆς Τραπεζοῦντος μέχρι τῆς κατ' ἡμᾶς καὶ κατ' ἄλλους, ὡς ἐν οἰκίῳ τόπῳ δευχθίσταται, Ξενοφώντειον Κερασσοῦντος ἐν τρισὶν ἡμέραις, ἴσοι ἐν μείζονι περιόδῳ χρόνου, ὀλιγωτέρων ἀπόστασιν εἴτε δι' ἀνάγκην τινὰ εἴτε διὰ προμηθείας εἴτε διὰ κακοκαιρίαν κτλ. κτλ., ὡς καὶ ἐν τῇ παραγράφῳ περὶ τῆς ἡμερησίας παρὰ Ξενοφώντι πορείας ὁ Vollbrecht ἀναπτύσσει, καὶ ἐκκόσως.

Θ') Ὁ κ. Παυλίδης ὀρθῶς ποιῶν διορθοῖ τὴν γνώμην τοῦ ἀειμνήστου διδασκάλου Π. Τριανταφυλλίδου, καθ' ἣν ἡ Φαρνακία ἀνέλαβε τὸ ὄνομα Κερασσοῦς περὶ τὰ τέλη τῆς 7ης μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος, ἀφ' οὗ Κερασσοῦντος παρῆν καὶ ἐν τῇ Γ' Οἰκουμένη συνόδῳ. Ἀλλ' ἐν τῇ ἐπισυννημένῳ καταλόγῳ καὶ αὐτὸς ἐν τισὶν ἀμαρτίαις. Ἄλλοις ἀφίεμεθα τὴν συμπλήρωσιν ἢ διόρθωσιν τοῦ μέρους τούτου, διότι καιρὸν δὲν ἔχομεν νῦν νὰ ἀνεκνεύωμεν τὰ χαρτῖα ἡμῶν καὶ ἀποσημειώματα πρὸς τοῦτο.

Ι') Ἡ ὑπὸ τοῦ κ. Παυλίδου παράταξις χωρίων ἀρχαίων συγγραφέων καὶ ἀντιγραφῆ αὐτῶν οὐδὲν ἔχει τὸ ἐπαγωγόν, οὐδὲ ἐξαντλεῖ τὸ ζήτημα ἀνευ κριτικῆς τῶν πηγῶν ἐρεῖνης καὶ δὴ πλεῖστον πνεύμα, ἔφ' αἷς ἀμνησίζει ὁ κ. Παυλίδης· ἀλλὰ συνομολογῶσι ἡμῖν ὅτι καὶ αὐτῶν τῶν ἀρχαίων τὰς πηγὰς δὲν παρέθηκεν ὅλας· μνημονεύσομεν ἐνταῦθα γεύματος χάριν Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου π.χ. ὅστις ποιεῖται μνησὶν τῆς Κερασσοῦντος ἐν ΙΔ', 30 κτλ. Κατὰ μέρος ἔδωκεν τοὺς βυζαντινοὺς συγγραφῆς.

ΙΑ') Νῦν ὑπομνήσεται ἡμῖν νὰ δώμεν λόγον πόθεν ἠρυσάμεθα τὴν πληροφορίαν ἡμῶν, ἢν ἐν τῇ μονοστίχῳ ὑποσημειώσῃ τῇ τὴν ἀφορμὴν τῶν γραφομένων τούτων παρασχούσῃ ἐξηγήσομεν ὅτι ἐκ τῶν ἑξ ὁμωνύμων πόλεων ἢ πρὸς Α εἶνε ἡ ὑπὸ τοῦ Ξενοφώντος. Τοῦτο ἐξετάσομεν ἐν ἀμέσῳ προσεχῆ ἀρθρῷ ἵνα ἐκ τοῦ ζητήματος τούτου ἀπαλλαγέντες καὶ τὸ δικαίον καὶ ὀρθὸν στηρίζαντες τραπέζωμεν ἐπὶ τὰς ἐργασίας ἡμῶν. Ὁ κ. Παυλίδης ἐγραφεῖν ὅτι ἡ πατρίδις ἐν (1) ἴτε ἀρυσάμενοι τὴν γνώμην ταύτην ἐκ τῶν τοῦ Τριανταφυλλίδου «Ποντικῶν». Ἐπισημειώμεν ὅτι ὁ κ. Παυλίδης ὁμολογεῖται νὰ πιστεύσῃ ὅτι ἐν Καίσαρειᾳ γράψαντες τὴν Περὶ Εὐξείνου διατριβὴν ἡμῶν δὲν ἠδυνάμεθα νὰ ἔχομεν πρὸς ἄλλοις καὶ τὸ βιβλίον τοῦτο ἐν τόπῳ, ἐνθα οὐδὲ σταλαγμὸς βιβλιοθήκης, ὅτι δὲ κερτημένοι τὸ βιβλίον ἐνταῦθα διὰ τοιοῦτο μικροῦ λόγου ἀξίων πρᾶγμα οὐτ' ἐπιβυλλομετρῆσαιμεν. Ἴνα δὲ μὴ ἐν ἀγωνίᾳ αὐτὸν τε καὶ τοὺς ἀναγνώστας κρατῶμεν ἐκ τῶν προτέρων λέγομεν ὅτι τὴν σημαίωσιν ἑκείνην ἠρυσάμεθα ἐκ μελετῶν ἡμῶν καὶ οὐ ἐκ τῶν γεωγραφικῶν χαρτῶν καὶ τοῦ Kierari, ἢν καὶ ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἡμῶν ἀλλοτε ἐν ὄψει εἶχομεν. Μετὰ τὴν ἀκριβεστάτην τῶν χωρίων καὶ τῶν σημειώσεων παραθεσίων, ἢν ἐν ὀλίγοις καὶ τοῖς κυριωδεστάτοις ἐν ἐπομῆν ἄρθρῳ εἰδησάσομεν, κατ' ἣν δεῖξομεν ὅτι ἡ πρὸς Α νατολὰς εἶνε ἡ παρὰ τοῦ Ξενοφώντος μνημονευομένη ὁ κ. Παυλίδης ὀνομο-

λογῆσει ὡς εὐθὺς καὶ εὐκρινῆς τὴν ἴτταν καὶ τὴν ἀμαρτίαν αὐτοῦ· διότι «ἀμαρτία ὀμολογουμένη ἐλάσσων γίνεται» κατὰ τὸν Χρυσόστομον, «ἀγαθὸν δὲ καλοῦς ἀμαρτάνοντας ἐπαναγεσθαι διὰ μετανοίας» κατὰ τὸν Κλήμεντα.

Ἐγράφομεν ἐν Ξηροκρήνῃ, τῇ 14)26 Ἰανουαρίου 1893.
H. A. ΜΥΣΤΑΚΙΑΝΣ.

Η ΦΙΛΟΜΗΛΑ.

Ἦτο ἕαρος νῆξ ἀμβροσία καὶ δροσοξέφυρος, νῆξ ἠδὲα, κατ' ἣν ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ ἐστεμμένον δι' ἰδίων ἕκαστος καλλωνῶν, μειδιῶντες καὶ ἀνοεῖ μεμαγευμένοι, ἀτανίζουσιν ἀλλήλους, νῆξ ἀγία, κατ' ἣν ὁ ἐνθουσιῶν ποιητῆς, φεύγων τοῦ ὕπνου τὸν γνοφῶδη ληθαργον, ὑπὸ τοῦς κλώνας ἀειθαλοῦς δάφνης μορμυρεῖ γλυκεῖαν ὄδῃν πρὸς τὸν Ὑπέρτατον τῶν καλλωνῶν Δοτῆρα, τὸ ἄωτον τοῦ ἰδεώδους κάλλους. τὴν ἀείροον τῆς ἰδέας πηγῆν.

Ἐκεῖ ἦψλά, πολὺ ἦψλά, μέγ' τὸ βαθύ σκοτάδι, λαμποκοποῦν μὲ λίγο φῶς τοῦ Πλάστου τὰ φανέρω καὶ ἡ ἀκτινὶ τους κυλᾶ κάτω 'ς τὴν γῆ 'σάν χεῖδι 'πάνω 'ς τὰ κρίνα τὰ χλωμά, 'ς τὰ πράσινα χορτάρια.

Μέσα 'ς τὸν ὕπνο τὸν βαθύ, 'ς τὴ σιγαλὰ ἐκείνη θαρρεῖς ἡ φύσις ὄνειρο ἀνδοστεμμένο βλέπει· θαρρεῖς ὁ Πλάστης τὴν δροσὰ ἀπὸ ἦψλά τὴν χύνει, μὲ τὴ λευκὴ φτεροῦγά Του νομίζεις πῶς τὴν ἀπέπει.

Ὀνειρο βλέπει!... Ἄρα γὰ τί νῆξαι τὸνειρό της; σῶπαίνε, κῆμα, μὴ λαλεῖς, μὴ σπᾶνεις 'ς τὸ λειδᾶρ... ἀχ! βλέπει τὸν Παράδεισο 'ς τὸν ὕπνο τὸν γλυκὸ της γι' αὐτὸ ἔχει τὸ χαμόγελο, γι' αὐτὸ ἔχει τὴν χάρι.

Ἰάνω της ρίχτε τὴν νυχτὰ βλέμμα φωτολουσμένο καὶ ἀπέπαζέ την, Πλάστοργέ, μὲ τ' ἄγιο φτερό σου· φύσι, κοίμοσ ὕπνο γλυκὸ καὶ δρορορρανετισμένο καὶ βλέπε τὸν Παράδεισο γιὰ πάντα 'ς τ' ὄνειρό σου!

Φαύγουσα ἐπίσης τὴν ζοφερὰν τοῦ ὕπνου νάρκην, ποθοῦσα ν' ἀπολαύσῃ τὸ μυστηριώδες θέλημα τῆς νυκτὸς καὶ ν' ἀτενίσῃ τοὺς φάρους τῆς ἰδέας συμπαθῶς μαρμαρῶσαντας εἰς τὰ ὕψη, ἐπλανώμενη βραδύπορος εἰς τὸ βαθύσκοιν ἄλλως ἐνθα, ὑπὸ τὸ πνεῦμα τῶν νυκτῶν ἀέρων, ἡ πτελέα, προσκύπτουσα, ἠσπάζετο τὴν κόμην τοῦ σχοίνου τοῦ φυλλάζοντος.

Πέραν τοῦ ἄλλου ρύακος τὸν φλοῖσθον ἀπήχη βραδέως ἕγγυς που κεκρυμμένη ἡ σκιάδης Νύμφη Ἠχώ. Ἀλλ' ἔπου βαθύτερος ἀπέβαινε τοῦ εὐδένδρου ἄλλως ὁ ζῶφος, ἔπου πυκνότεροι οἱ κλώνες περιεπτύσσοντο ἀλλήλους, ὅπ' αὐτοὺς ἐστεγασμένη ἐμινύρετο ἡ μελιχρὰ φιλομήλα, ἡ νυκτὶλαλος ἀοιδός. Ἔστην σιγῶσα ἐν' ἀκούσῃ τοῦ ἠδῆος αὐτῆς ἔσματος, ὅπερ μαγεύει τὰ ὦτα καὶ δι' αὐτῶν εἰσδύει εἰς τὴν ψυχὴν ὡς μυστηριώδης ἠχώ τοῦ οὐρανοῦ ἔστην ἀναμύουσα ὅπως

φαιδρά τις μολπή άντηχούσα, διαχούση ζωήν εις τήν γαλήνην τής αθρίας νυκτός.

Άλλά δέν ήτον φαιδρόν τό μέρος τής φιλομήλας δέν ήτο χαρής ήχος ή γλυκίων μέλιτος έκείνη αύδή ήτο στόνος, ου ή μελέγγολος άρμονία συνεινεί τούς άφώνους άεροατάς, τά ύψικάρηνα δένδρα, ήρέμα τήν καλλίτριχον κόμην των σειοντα.

— Ω φιλομήλα, είπον· μικρά καλλίφρονος άνασσα του παροχθίου άλσους, ω άουδός άρκαπέτις του ούρανοϋ, τί θρηνεύεις; έπλάσθης ίνα προστιθής τήν άρμονίαν όπου θάλλει τά άνθος, όπου λάμπει ή δρόσος, όπου γελεί τό φώς· έπλάσθης ίνα χέης φαιδρότητα εις τούς ζήρους τής νυκτός· δίκ τί λοιπόν στένεις; Μή κλαίεις τόν δύσαντα Φοίβον, ου τό άδαμάντινον φάος έσβέσθη προσκλίρωσ έν τή πολιχά Ουλάσση; ή σύγει, τάλκινα· αύθιον ή ρόδεια Ήώς, άνθοστεφής και μειδιώσα, επί άεροκινήτου άρματος νεφών έποχουμένη, θά καλέση αυτόν, και ή χρυσοκούμησ νεανίας εύπειθής εις τήν φωνήν αύτής, θάναδύση πάραυτα άπό τών κυμάτων ή δέ στίλβουσα αύτου, χαιτή ύγρά άκόμη, περιχυθείσα θά καταυχάση και πάλιν τόν άργυροπέφελον ούρανόν.

Ή άηδών έσίγησε θορυβήθεισα υπό τής λαλιζής και, τρομαδώς άποστάσα, έκρούθι έκτοίς πυκνορύλλοις κλάδοις μεμακρυσμένης δρυός.

— Ούχι, μοι είπε τότε γηραιά καλλίπτερος ύπολαις έγγύθεν του βύακος· δέν κλαίει ή φιλομήλα τόν δύσαντα Φοίβον, τόν Φοίβον ός τις μέλλει νά άνατείλη και πάλιν· τονίζει έλεγείον δι' ύπαρξιν προσφιλή έσαι άπολεσθεισαν. Παρτήρησον τόν αιθέρα· βλέπεις τούς άστέρους, τούς χρυσούς άστέρους, οστινες σπινθηρίζουσι και οι τινες μέλλουσι νά σβεσθώσι μετ' ου πολύ; οι έπουράνιοι ούτοι φάροι δέν θά δύσωσι δια πικρίας· άλλ' ή άποθανούσα άδελφή τής άηδώνος ύπαρξίς ουδέποτε υ' άναζήση· ιδού δίκ τί θρηνημονήρης και άγρυπνος έν τή σκάττι ή άηδών, εϋμολπος ώς ό Όρφεύς και τεθλιμμένη ώς έκείνος.

— Ω τήν δυστυχή! άνέκραζα έν συγκινήσει· πώς λοιπόν άπέθανε τό προσφιλέσ τουτο ύν;

— Άκουσον· είπεν ή ύπολαις, πτερυγίσασα επί κλάδου παροχθίου ίτέας, ήτις έλουε τάς άκρας τής κόμης αύτής έν τή κρυσταλλώδει ρείθρῳ. Πλέπεις έκεί, μακράν επί τής όχθης του φλοισβίζοντος βύακος μικράν χαρίεσαν ροδήν; Ό θαμνίσκος ούτος κατέ τό παρελθόν έαρ ήν έν πλήρει άκμή· οι κλαδίσκοι αύτου ήπλούντο ώς ίνα θράξωσι τάς γύρω ριπαταζόμενας χρυσοπτερούς ψυχάς, τά δέ φύλλα αύτου έλαμπον υπό τόν ήλιον ώς σμάραγθοι τιμαλφείς.

Κατέ τινα ματίτιδα ήμέραν μικρός κάλυξ έπεφάνη επί τινος τών κλώνων αύτου· ή αύρα τότε ήρξάτο μετά στοργής ριπίζουσα τό τρυφερόν τουτο βλάστημα, ό Φοίβος ήρξάτο ραίνων έπ' αύτό τάς γλυκυτάτας τών έαυτου άκτινων, ή δέ περίξ φύσις ήτένισεν αύτό μεθ' ήλαροϋ μητρικού μειδιήματος.

Δύω χρυσαί έαριναί ήμέραι ήλθον και άπήλθον ταχείαι, καταλείπουσαι ώς ίχνη τής φωτεινής αύτων

διαβάσεως· τινά έτι άνθη εις ήμάς τά πτηνά και άναμνήσεις τινάς έτι εις ήμάς τούς άνθρώπους. Ότε δέ τρίτη έφάνη ροδοδάκτυλος Ήώς, ό τρυφερός κάλυξ άνεώχθη και διά μέσου αύτου προύβαλε ρόδον καλλίχρουν και δροσερόν, μειδιών έκ τής χαράς, ότι άρχεται άπολαύον του έαρος, μεθύν τάς κατασπαζόμενας αύτό χρυσκλίδασ δίκ του ήδυνπούσ αύτου άρώματος.

Δύστηνον ρόδον! έμειδία δούτι, άρτι έλθόν εις τήν ζωήν, ήγνώσει αύτήν και τό στιγματιον αύτής· άλλ' ήτο άνθος, δέν ήτο άνθρωπος ώς ήμεις, οστινες θεία μοίρα, έμφυτον έχοντες άριστόν τινα ιδέαν τής όδύνης, θρηνεύτε ό τε πόρρω έτι αύτής άπέχετε, θρηνεύτε γεννώμενοι! . . .

Ήλθεν έσπέρα· ό άναξ του αιθέρος ήλιος, βραδυπόρος άπερχόμενος έν άναπαυθῆ έν τή άπεράντη ύγραύ αύτου κλίτη, έν τή κόλπῳ του ούκεανου, και στρέφων τήν χρυσοστεπτον κάρην, έρριπτεν έν τελευταίον άκτινοβόλον βλέμμα, ώχρειών καθ' ύσον έκείνος έμακρύνετο, επί τής βαθμηδών σκιαζομένης φύσεισ, αι άνά τή όρη φωλάδες άρτοι έκρύπτοντο έν τοις άντροις αύτων, τά δέ πτηνά, οι μουσικοί κάτοικοι του δάσους τουτου, έσπευδον θροοϋντα, ίνα εισδύσωσιν υπό τάς φυλλίνας στέγας των.

Έν τότε έξ αύτων, ή ήμετέρα φιλομήλα, έκάθισε ρεμβάζουσα άπέναντι του ρόδου, ύπερ, κοιμώμενον έμειδία εισέτι, έσως ύνειρωτόν τήν άρτι άνατείλασαι Φοίβην, θωπεύουσαν αύτό στεργικώς διά τών πρώτων άκτινων τής. Ή άηδών μαγευομένη υπό τής γλυκειάς έκείνης θείας, έτόνισεν έν τών θεληκαρδίων έσμάτων τής. Ήν τῷ δέ ή άερόμορφος Ήχώ έπανέλαμβανε τούς τελευταίους αύτου τόνους, τό ρόδον άρυπνίσθη.

— Ρόδον και άηδών προσέβλεψαν άλλήλας, ή δέ τελευταία, σκιρτώσα έκ ζωηρός άγάπης, οίως έμφορείται ή ποιητής προς τό ίνδαλμα αύτου, προσέπη και τῷ έδωσε γλυκύν άσπασμόν.

— Άηδών, γλυκειά μου ψάλτις! μή μακρυνθής πλέον έντεϋθεν· είπεν έκείνο.

— Γείνωμεν άδελφάι, ρόδον μου! άνέκραξεν ή φιλομήλα· Ό άπολαύωμεν όμοϋ τό έαρ· θά σε βουκαλίζω έσαι διά του άσματός μου και θά με μεθύης διά του μύρου σου.

Και έγένοντο άδελφάι.

Άραϊαν τινά δειλήν ήκουσα τής άηδώνος, λαλούση προς τό άδελφόν αύτῆ άνθος:

Ρόδον μου, ρίψον έν βλέμμα περίξ εις τήν γελόεσαν πρασιάν· ίδε πώς πάλλει Ζεφύρων πτέρυξ υπό εύρύλλου δρυός σκιάν.

Ρόδον, άκούεις τῆσμα τών φύλλων; με τήν θροήν των τήν σιγανήν εις ῥεσμα ψάλλον όμοϋ αιμόλον τήν μειδιώσαν σου καλλονήν.

Ρόδον, τήν νύκτα ότε ή πλάσις ύπνώτη έλη και σιωπή και τῆσρα μόνον άντανακλάσεις ρίπτουν εις κύματα γλαυκωπά,

τήν νύκτα ότε και τών Ζεφύρων ή πτήσις παύη ή σιγανή, άγνωστον πνεϋμα μή χύνει μέρον έν τῆ καρδίῃ σου τῆ άγνή;

Ήόθεν σοι φέρει, ω, άποκρίσου, τό πνεϋμα τάρωμα, τό άγνόν; σκιά μή είναι του Παράδειτου κατερχομένη εξ ούρανών;

Χάρμα του έαρος, κύψ' όλίγον έρυθριώσαν τήν κεφαλήν ίδε ή ρύαξ πώς ψάλλει θίγιων έκεί τήν γλήνη τήν άπαλήν.

Σιγά μορμύρει πέπτον τό κύμα επί τής όχθης όπου άνθαίς, πάντοτε θάλλει· ω, είναι κρέμα, άγνόν μου βέδον, νά μαρανθῆς.

Ή άγῆ πάντοτε δε σοι χύνη τά μάργαρά της τά λαμπερά, και δε σε λυγί· ή ώργί σαλήνη με' άκτινων κύματα άργυρά.

Έγώ ή γηραιά βλέπουσα τάς δύο έκείνας νεκράς ύπαρξείσ τρυφερούς άγχιπωμένους και εύδαίμονας, έχαίρον ένδομύχως επί τῆ εύτυχία αύτων. Άλλά πόσον βραχύ, φεύ! είναι τό μάγον τουτο όνκρ ύπερ κλείται εύτυχία! πώς; μία μόνη άέρος πνοή εξάρκει νά σβείση τόν λύχνον τής ζωής!

Μετ' ου πολύ θορυβώδης έκρινή θύελλα έδόνησε τήν τέως ήρεμον φύσιν και ύπετός ραγδαίως ήρξάτο μαστίζων τά δένδρα περιφόβως ταπεινούμενα. Έν τῷ δέ τό κελαινεφέσ στερώμα έφρισεν υπό τούς βάρεις δούπους τής βροντής και τήν άπκισίαν λάμπιν τής ταχυπόρου άστραπής, ώχρόν ως ή νεκρική λαμπή, άμειλικτον ως τό άστρόν βλέμμα του καρδιογνώστου επί τετραγυμένησ συνειδήσεισ, βαρύτεραι τινες του ύετου σταγόνες έθλκσαν έπόνως τό εύθραστον του ρόδου στέλεχος και τά πέτκλα αύτου άχροα και συντετριμμένα κατακυλίσθησαν υπό τάς ροιδούσας τών άνέμων πνοάς· τινά δέ μόνον εξ αύτων έναπέμειναν έτοιμύρρηκα έν τῆ θέπει αύτων ως ώχρά του έκλιπόντος κάλλους έρείπια.

Τέλος ή λαίλαψ άπῆλθεν ίνα άλλαχού έπιρρίψη τήν μαλεράν όργήν της· ή χαροπή εύδία άνέλαμψεν· άλλά τό τέλμα ρόδον δέν άνεζωογονήθη· τά λειψθέντα αύτου πέτκλα, φθίνοντα, κατέρρεον άνά έν καθ' έκάστην αύγῆν· υπό δέ τά φύλλα του κατέναντι δένθρου ήκουσα και πάλιν τής άηδώνος, τονίζούσης ούχι πλέον φαιδράν άλλά θρηνώδη όδήν.

Ρόδον, τί έρεινεν ή χροιά σου; πού ή σφριγώσα σου καλλονή; μεμακρυσμένα τά πέτκλα σου πίνθημος τώρα αύρα δονεί.

Θάλλει άκόμη ή φύσις περίξ, λάμπει άκόμη ή ούρανός, άκόμη πάλλει Ζεφύρων πτέρυξ υπό τάς πύτος έρατινώσ.

Άκόμη ψάλλον οι σύντροφοί μου εις τάς τερπνάς τών δασών σκιές, άλλά σῶ μόνον, άνθος γλυκύ μου, ου μόνον θνήσκεις και ώχριξ!

Άς ήδυνήμην νά σοι φουήσω με' έν μόνον φίλημα τήν ζωήν! τό πρώτον θέλος σου νά σοι χύσω με' μίαν μόνην θερμήν πνοήν!

Θρηνοῖν μορμύρει τώρα τό κύμα παρὰ τάς όχθας τής γλοανθείς: «ώχρόν μου ρόδον! δέν ήτο κρέμα, δέν ήτο κρέμα νά μαρανθῆς; . . .»

Ότε δέ και τό έσχατον φυλλάριον του μαρανθέντος άνθους κατέπεσε νεκρόν επί τής γῆς, έκείνη καταπέτασ άνέλαθεν αύτό μετά τεθλιμμένησ στοργής και άποθείσα εύλαβώς εις τινα γωνίαν τής φωλειάς της, έτήρησεν ως προσφιλέσ ένθύμιον τής μινονθαδίου αύτου άδελφής. Έκτοτε ουδέποτε πλέον έπκύσασα θρηνούσα· τό πένθος αύτής διεμεινεν άλληκτον· μή σβέννυται ποτε ή γλυκύπικρος άνάμνησις. τό επί του τάφου τής θανούσας εύτυχίας έπιτόμβιον τουτο, ου οι χροσοί άνεξίτηλοι χαροπῆρες λάμπουσι μεν υπό τόν ήλιον, κινούσιν όμως εις δάκρυα τούς εύλαβώς έπαναγινώσκοντασ αύτους τεθλιμμένους όρθαλμούς!

Άλλ' ιδού είναι πρῶτα· ή ώρα καθ' ήν ήμεις οι άνθρωποι, άποσπώμενοι άπό τής άγκύλης του άδελφου του θανάτου, οι μεν μετά μειδιήματος, οι δε μετά δακρύων, βαινετε όπως έπανακλήθητε τό έργον τής χθές, όπως κυλίσητε άπαξ έτι τόν σισύφειον λίθον. Άπελθε ήδη έκ του δάσους, τής γαλήνιας και μακράς τών πτηνών πόλεως, ήτις τύσφ άνόμιος τυγχάνει προς τάς ήμετέρας και ής οι άγνοί κάτοικοι, πολλῆ σοφώτεροι όμών, ουδέποτε ως ήμεις έπιλανθάνονται του Δημιουργου, άλλά καθαγιζόουσιν έκάστην εύήλιον ήμέραν, ήν έκείνος δωρεί αυτοίς δι' ένός προς Αύτον όμνου.

Έμακρύνθη συνους άναπολούσα τήν άφήγησιν τής γηραιάς ύπολαίδος, άλλ' άκουσίως έν τῆ διαβάσει θορυβήσασα τά πυκνά φυλλάματα, άνέκοψα τούς πούτους τόνους πτερωτου τινος πολίτου τής εύσλιου πόλεως, όστις πάραυτα, ταχύς ως φανταστικόν όναρ, άπέπητ προς τούς γλαυκούς αιθέρας, ύπως έκεί, παρὰ τά χρυσίζοντα τής αύγῆς νέφη, συνεχίση τήν εύσεθή αύτου εύχῆν.

ΚΟΡΝΗΛΙΑ Α. ΠΡΕΒΕΣΙΩΤΟΥ.

ΕΤΑΙΡΕΙΑΙ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ

Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Συνεδρία τῆς 18 Ιανουαρίου.

Κατὰ τὴν συνεδρίαν ταύτην, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἐπικύρωσιν τῶν πρακτικῶν τῆς προτέρας συνεδρίας, τὴν ἀνακοίνωσιν τῆς ἀλληλογραφίας καὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν νέων μελῶν, ὁ γεν. γραμματεὺς ἀναγινώσκει πραγματείας τοῦ καθηγητοῦ τοῦ ἐν Ἀδριανουπόλει Ζαπτείου παρθεναγωγείου κ. Γ. Ι. Λαμπουσιάδου «Περὶ τῆς πόλεως Δεδελετοῦ». Ἐν τῇ περὶ τῆς ἀρχαιοτάτης ταύτης πόλεως μονογραφίᾳ αὐτοῦ ὁ κ. Λαμπουσιάδης πραγματεύεται περὶ τῆς ἐπιπέδου τῆς κτίσεως τῆς πόλεως, περὶ ἧς, ἐκείνης τῆς διαφόρου κρατούσας γνώμας, ἀποφαίνεται ὅτι αὐτὴ ἐκτίσθη κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς α' μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος ἐπὶ τῶν πρώτων αὐτοκρατόρων τῆς Ρώμης, οἵτινες ἐπεκτείναντες τὸ κράτος τῆς κοσμοκράτορος πόλεως καθ' ὅσας τὰς διευθύνσεις, καὶ τὴν ὀρθοὴν κυριεύσαντες, ἦσαν, ὡς γνωστὸν, καὶ οἱ πρώτοι μετακινῶντες εἰς ἐπικαιρὰ σημεῖα τῆς ἀπεράντου αὐτῶν αὐτοκρατορίας στρατιωτικῶς σταθμοὺς ἢ ἀποικίας. Τριούτος δὲ σταθμὸς ἦν καὶ ἡ Δεδελετοῦ, κατὰ τὸν κ. Λαμπουσιάδην. Τὸ ὄνομα τῆς πόλεως θεωρεῖ οὗτος κατὰ πᾶσαν πιθανότητα παραγόμενον ἐκ τοῦ ῥήματος devertio, ὃπερ σύνθετον ὄν ἐκ τῆς προσθέσεως de καὶ τοῦ ῥήματος verio (=στρέφω ἢ τρέπω τι), σημαίνει ἐν τῷ μέσῳ τόπῳ devertor ad aliquid=κατάγωμαι παρὰ τινι ἢ καταλύω παρὰ τινι, ἐπομένως ἐνδιατώμαι, καταλύω—deverium, ὅθεν καὶ κατ' ἐναλλαγὴν τῶν συμφῶνων r εις l, συνθεστάτην ἄλλως τε παρὰ τοὺς Ἕλληνας καὶ Ῥωμαίους, Develtum, σημαίνει κατὰ φύσιν καὶ κατὰ φύσιν. Εἰς ἐπιρροῶν δὲ τῆς γνώμας ταύτης σημιδάζεται τὰ μέγιστα καὶ ἡ θέσις τῆς πόλεως, ἥτις ἦν τῷ ὄντι τὸ καταφύγιον πάντων τῶν τε ὑπὸ σφοδρῶν ἀνέμων καὶ κλιδῶν κλιμαζομένων ποντοπόρων ἢ ὑπὸ πειρατῶν καταδιωκομένων πλοίων. Περὶ δὲ τῆς θέσεως τῆς πόλεως ὁ κ. Λαμπουσιάδης ἀποδέχεται τὴν γνώμην τοῦ Βρακάλωφ, καθ' ἣν ἡ Δεδελετοῦ δὲν ἔκειτο ἐν Γραϊκάζλι, ἀλλ' ἐνθα σήμερον κεῖται τὸ ἐν τῷ μυχῷ τῆς Ἀκριανῆς λίμνης χωρίον Μάνδρα. Δι' ἀρκετῶν δ' εἶτα ὁ κ. Λαμπουσιάδης πραγματεύεται τὴν τε πολιτικὴν καὶ ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν τῆς πόλεως ταύτης, ἐν τῇ δὲ ὑπὸ σφραγίσται ἰδίας μονογραφίας περὶ τῶν ἐπισκοπῶν τοῦ ἁγίου Ἀδριανουπόλεως.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν, ἐκφράζονται εὐχαριστίαι τῷ κ. Λαμπουσιάδῃ, ἐπὶ τῇ ἐνδιαφερόσῃ αὐτοῦ πραγματείᾳ.

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ.

Ἀκαδημία τῶν ἐπιγραφῶν καὶ τῶν γραμμάτων ἐν Παρισίοις.

Συνεδρία τῆς 4/13 Ιανουαρίου.

Ὁ κ. Παῦλος Viollet ἐξακολουθεῖ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς σφῆς αὐτοῦ πραγματείας ἐπὶ τοῦ ζητήματος: «Πῶς αἱ γυναικες ἀπεκλείσθησαν τοῦ γαλλικοῦ θρόνου».

Ὁ κ. Φίλιππος Berger παρουσιάζει τῇ Ἀκαδημίᾳ ἐν διαφύρῳ νου-φρονικὴν ἐπιγραφήν, εὑρεθεῖσαν ἐν Maklar ἐπὶ τῶν κ. κ. Hordler καὶ Delherbe. Ἡ ἐπιγραφή αὕτη, ἡ πολυτιμωτάτη τῶν νῦν γνωστῶν (ἔχει μῆκος 2 μέτρων), ἀνακοινῶνται αὐτῇ ὑπὸ τοῦ κ. Gankler, ἐπιτεροῦ τοῦ ἀρχαιοτάτων καὶ τῶν τεχνῶν ἐν Τύννητι.

Ὁ κ. Γεώργιος Perrot, ἐν ὀνόματι τοῦ κ. Βίκτωρος Waile παρουσιάζει τῇ Ἀκαδημίᾳ ἀργυρὴν μίαν μετὰ χρυσοῦν κοιμημάτων, εὑρεθεῖσαν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Chionona μετὰ τοῦ Tiraqa καὶ Cherchel. Ὁ ριθμὸς τῆς φιάλης ταύτης εἶπε τοῦ δευτέρου ἢ τρίτου αἰῶνος μ.Χ., φανεροὶ δὲ ἐπαρχιακῆν ἔργασίαν. Τέσσαρες ὀβελίσκοι ἐπιτεθειμένοι ἐπὶ τοῦ ἄγγελου περιέχουσιν ἐλληνιστῶν τὰ ὀνόματα πολλῶν κτητόρων τοῦ ἀγγείου κατὰ τὸ τέλος τῆς βυζαντινῆς ἐποχῆς. Ὁ σφῆς ἀλληγοῦ καὶ ἀρχαϊκῶν κ. Perrot ἀναγινώσκει σημεῖα ἐπὶ τῆς φιάλης τοῦ σφῆς καθηγητοῦ τῆς ἀνωτέρας σχολῆς τῶν γραμμάτων ἐν Ἀλγερῇ κ. Waile.

Τὸ μέγα σύγγραμμα τῆς Α' Ἐξ. τοῦ ἀκαμάτου διευθυντοῦ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει αὐτοκρατορικοῦ Μουσείου Χαμδῆ βέη «Βασιλικὴ νεκρόπολις ἐν Σιδῶνι» (Une necropole royale à Sidon), ὅπερ τῇ συνεργασίᾳ τοῦ γνωστοῦ ἀρχαιολόγου καὶ διαπρεποῦς συγγραφέως κ. Θεοδώρου Ροϊνιελ ἔρ ασο ἐκδόσεως τύποις καὶ οὐτινος τὸ δεύτερον ἐξεδόθη ψιλλῶδον, ἀποτελεῖ τὸ θέμα ἀνακοινώσεως τοῦ κ. Πουζου. Τὸ ψιλλῶδον τοῦτο ποιεῖται λόγον περὶ τριῶν σαρκοφάγων, ἐν οἷς καὶ περὶ τοῦ φέροντος τὸ ὄνομα τοῦ σαρκοφάγου τῶν μαγῶν τοῦ Ἀλεξάνδρου. Περὶ δὲ τῆς Α. Ε. τοῦ Χαμδῆ βέη πολλὰς γίνεται εἰρημὸς λόγος, τῆς ἐπιστήμης δὲ καὶ τ' ἐτέρας ἢ ἐγνωμοσύνη ἐκφράζεται αὐτῷ, ἐπὶ τῷ ὅτι διηύθυνε τὰς ἐργασίας τῆς ἀνακαλύψεως τῶν θέντων σαρκοφάγων οὐ μόνον ὡς διευθυντῆς ἐκ καθήκοντος, ἀλλ' ὡς γνώστης τῶν πραγμάτων καὶ ὡς καλλιτέχνης. Ἀλλήθως ἢ ἐπιστήμη καὶ ἢ ἀρχαιολογία καθόλου, πολλὰ δεξιότητι τῷ φιλαργαλῷ ζήλῳ καὶ τῇ καλλιτεχνικῇ ἰδιοσυρίᾳ τοῦ ἐκ τοῦ ἢ εἶναι εἰς τὸ εἶναι παραγωγόντος Μουσείου τῶν πλουσιωτάτων ἐπὶ τισιν εἰδεσι, τῆς Εὐρώπης Χαμδῆ βέη. Πάντες οἱ οἱ οἱ, ἀρχαιολογίαι τε καὶ ἄλλοι σοφοί, ἐπετελέμεντο τὸ Μουσεῖον, ὅπερ τῇ φιλοσοφίᾳ ἐπινεῖσται τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάν. συνετελέσθη καὶ συντηρεῖται, ἐξέφρασαν τὸν θαυμασμὸν αὐτῶν καὶ εὐκρινῶς συνεχάρησαν τῷ συμπαθεῖ διευθυντῇ.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Ἡ ἀστρονομικὴ κίνησις τοῦ παρελθόντος δεκαπενθήμερου περιεστράφη εἰς ἀνακοινώσεως γενομένης τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν ἐπιστημῶν τῶν Παρισίων ὑπὸ τῶν κ. Tisserand, Perrotin καὶ Tacchini. Καὶ ὁ μὲν κ. Tisserand ἀνακοινῶσται τῇ Ἀκαδημίᾳ, κατὰ μὲν τὴν συνεδρίαν τῆς 28/9 Ιανουαρίου, τὰ ἐξαγόμενα τῶν παρατηρήσεων ἐπὶ τοῦ κομήτου τοῦ Brooks, γενομένων διὰ τοῦ ἀγκωνοειδοῦς τηλεσκοπίου τοῦ Ἀστεροσκοπίου τῆς Λιῶν ὑπὸ τοῦ κ. Le Cadet, τὴν 16/28 καὶ 17/29 Δεκεμβρίου π. Ἐ.

Κατὰ τὸ ὑπόμνημα τοῦτο, ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος κομήτης εἶχε τὴν ὕψην λαμπροῦ νεφέλωματος, στρογγύλου, διαμέτρου 2', παρουσιάζοντος ἀσθητὴν κεντρικὴν σπίνκωσιν, ἐντασιν δὲ κανονικῶς ἠθίνουσαν ἀπὸ τοῦ κέντρου πρὸς τὰ ἄνω διακεκμημένα πέρατα. Ἐν τῷ αὐτῷ ὑπομνήματι ἐσημειοῦντο ἡ θέσις τῶν ἀπλανῶν τῆς συγκρίσεως καὶ αἱ φαινόμενικαὶ θέσεις τοῦ κομήτου τοῦτου.

Κατὰ δὲ τὴν συνεδρίαν τῆς 4/16 Ιανουαρίου, ὁ αὐτὸς κ. Tisserand ἀνακοινῶσται τῇ Ἀκαδημίᾳ τὰ ἐξαγόμενα τῶν παρατηρήσεων ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ κομήτου, γενομένων ἐν τῷ Ἀστεροσκοπίῳ τῶν Παρισίων διὰ τοῦ ἰσημερινοῦ τηλεσκοπίου τοῦ Δυτικοῦ πύργου, ὑπὸ τοῦ κ. Gaudreau, τὴν 14/26 καὶ 16/28 Δεκεμβρίου π. Ἐ. Ἐν τῷ ὑπομνήματι τοῦτω ἐσημειοῦντο ἐπίσης ἡ θέσις τῶν πρὸς συγκρίσιν ἀπλανῶν καὶ αἱ φαινόμενικαὶ θέσεις τοῦ κομήτου τοῦτου.

Ὁ δὲ κ. Perrotin, ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἐσχάτως γενομένην ἀνακάλυψιν ὀκτώ νέων ἀστεροειδῶν ὑπὸ τοῦ κ. Charlois, ἐν τῷ Ἀστεροσκοπίῳ τῆς Νικαίας, διὰ τῆς φωτογραφίας, ὑπομνηστικῶς τὰ προγενέστερα πορίσματα τῶν μελετῶν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ ἀριθμοῦ τῶν διὰ τῆς φωτογραφίας ἀνακαλυπτομένων ἀστεροειδῶν, πορίσματα κυρωθέντα ὑπὸ τῶν πειραμάτων, παρατηρῶν ὅτι ἡ ταχύτης τῆς ἀνακαλύψεως τῶν ἄστρον τοῦτων πρὸς τὴν ἀποδοθῆν ἄφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν μεγάλην τοῦ σφραγοῦ ἐντασιν, ἥτις, ἐν ἐλαχίστῳ χρόνῳ, δύναται νὰ διερευνηθῆ διὰ τῆς φωτογραφίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὰ ἀσφαλῆς τῆς νέας μεθόδου καὶ εἰς τὰς ὑπ' αὐτῆς παρεχομένας ἐνκομίας. Προσέθηκε δὲ εἰς ταῦτα ὅτι, διατιθεμένων ἐν τῷ μέλλοντι ὀργάνων μεγαλειτέρων διαστάσεων τῶν νῦν ἐν χρῆσει ὑπὸ τῶν ἀστρονόμων, δυνατὸν ἔσται ἐντός ὀλίγων ἐτῶν νὰ ἀποκτήσωμεν γνώσεις τινὰς ἐπὶ τοῦ μεγέθους καὶ τῆς ἀστάσεως τῶν μικρῶν τούτων πλανητικῶν σωμάτων.

Πλὴν τούτου δὲ ὁ αὐτὸς κ. Perrotin κατέθεσεν ἐν τῷ γραφεῖ τῆς Ἀκαδημίας κατάλογον 500 νέων νεφέλωμάτων, ἀνακαλυφθέντων, ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ διευθυνομένῳ Ἀστεροσκοπίῳ, ὑπὸ τοῦ κ. Javelle.

Τελευταῖον δὲ, ὁ γνωστότατος τοῖς ἀναγνώσταις τῆς Ἑπιστημονικῆς Ἐπιθεωρήσεως ἡμετέρας κ. Tacchini, διετίθετο τῇ Ἀκαδημίᾳ, κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 4/16 Ιανουαρίου π. Ἐ., τὰ ἐξαγόμενα τῶν ἐπὶ τῶν ἡλιακῶν φαινομένων παρατηρή-

σεων αὐτοῦ, κατὰ τὸ τελευταῖον τρίμηνον τοῦ 1892, συνεχίζων οὕτω τὰς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἀξιολόγους αὐτοῦ παρατηρήσεις!

Τὰ ἐκ τῶν παρατηρήσεων τούτων γενικὰ πορίσματα εἶνε τὰ ἑξῆς:

α) Ὅτι αἱ ἐκρήξεις προσήγγισαν ἰδίᾳ πρὸς τὸν ἡλιακὸν ἰσημερινόν, ἐνῶ τὰ λοιπὰ φαινόμενα συνέβησαν ἐν χώραις ἐπὶ πολλῶν ἀπώτερων τοῦ ἰσημερινοῦ κειμέναις.

β) Ὅτι, ὡς καὶ κατὰ τὸ προηγούμενον τρίμηνον, αἱ δῆδες, αἱ ἐκρήξεις καὶ αἱ κλιδῆς ἔσχον τὴν μέγιστην ἐντασιν αὐτῶν περὶ τοῦ εἰς τὴν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ ἡλιακοῦ ἰσημερινοῦ πρὸς βορρᾶν καὶ πρὸς νότον ἀπόστασιν, ἐνῶ αἱ προχοαὶ ἔσχον τὸ μέγιστον αὐτῶν εἰς μέγιστον ταύτης ἀπόστασιν, ἐντὸς ζωνῶν δὲ, ἐν αἷς δὲν ὑπῆρχον οὔτε κλιδῆς οὔτε ἐκρήξεις.

Κατὰ δὲ τὸν σφῆδον ἀστρονόμον, — ἐπειδὴ, κατὰ τὰς παρατηρήσεις αὐτοῦ, ἐν τῇ περὶ τὸν ἰσημερινὸν ζώνῃ, τῇ ἐκτετατομένῃ μέχρις 200 πρὸς βορρᾶν καὶ πρὸς νότον αὐτοῦ, ἐν ἣ παρατηρήθη τὸ μέγιστον τῶν δαδῶν, τῶν κλιδῶν καὶ τῶν ἐκρήξεων, αἱ παρατηρηθεῖσαι προχοαὶ ἦσαν σχετικῶς ὀλίγισται, — πολλὰ τῶν προχοῶν δὲν νὰ θεωρηθῶσιν ὡς τὸ ἀποτέλεσμα συνδυκῶν ὄλων διαφόρων πρὸς τὰς ὀριζούσας τὴν παραγωγὴν τῶν κλιδῶν, ἐκείνων μὲν σχηματιζομένων ἐν τῇ ἡλιακῇ φωτοσφαίρᾳ, τῶν προχοῶν δὲ ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ τοῦ ἡλίου.

Περὶ φυσικῆς δὲ προκειμένου, ἀνάγκη νὰ σημειώσωμεν ἐνταῦθα τὰ πιθανὰ ἐξαγόμενα σπουδαίας μελέτης τοῦ κ. J. Violle ἐπὶ τῆς ἐντάσεως τοῦ φωτός τοῦ βολταϊκοῦ τόξου, δι' ἧς οὗτος φαίνεται καταρδῶσας τὴν μέτρησιν τῆς θερμοκρασίας, καθ' ἣν συμβαίνει ἡ τοῦ ἀνθρακος ἢ τοῦ γραφίτου ἐξαέρωσις. Βεβαιωθείς οὗτος, διὰ τῶν ἐπὶ τοῦτω γενομένων ὑπ' αὐτοῦ πειραμάτων, ὅτι ἡ ηλεκτρικὴ ἐντασις καὶ ἡ φωτοβολία τῆς θετικῆς χώρας τοῦ τόξου παραμένει ἀμετάβλητος προκειμένου περὶ τόξων ὄλων διαφόρων δυνάμεως, συνεπέραναν ὅτι ἡ θερμοκρασία τοῦ θετικοῦ ἀνθρακος, ὡς καὶ τῶν ἐν τῷ τόξῳ αλωρομένων μορίων αὐτοῦ, εἶνε σταθερά, οὐδὲποτε καὶ ἂν εἶνε ἢ θαπαναμένῃ ἐνέργεια, ὀρίζουσα τὴν θερμοκρασίαν τῆς ἐξαερώσεως τοῦ ἀνθρακος.

Ἐπὶ τῇ βάσει ταύτη προέβη εἰς μέτρησιν τῆς θερμοκρασίας ταύτης διὰ τοῦ ὑπολογισμοῦ καὶ εὑρεν αὐτὴν ἴσην πρὸς 3500°. Συνεπείρ δὲ τῆς ἀνακοινώσεως ταύτης ὁ κ. Berthelot, ἐξείρων τὴν μέγιστην σημασίαν τῶν πειραμάτων τοῦ κ. Violle ὑπὸ φυσικῆν καὶ χημικὴν ἐποήν, παρατηρεῖ ὅτι τὰ ἐξαγόμενα ταῦτα συμφωνοῦσι πρὸς τὰς ὑπ' αὐτοῦ καὶ τοῦ κ. Vieille πρὸ ἐτῶν, διὰ τῆς μελέτης τῶν ἐκρηκτικῶν ἀερωδῶν κραμάτων, γενομένης μετρήσεως, δι' ἧν συνεπέραναν ὅτι ἡ ἐξαέρωσις τοῦ ἀνθρακος συμβαίνει περὶ τοὺς 4000°.

Ἐν τῇ Ὀρυκτολογικῇ Χημίᾳ ἀξία ἀναγραφῆς εἶνε ἡ πρότασις τοῦ κ. P. Didavil περὶ δοκιμῆς πρὸς παραγωγὴν ἀδάμαντος διὰ θερμάνσεως μέχρι τήξεως τοῦ κρυσταλλοῦ ἢ τοῦ κλίβου καὶ διαβιδάσεως δι' αὐτοῦ ἡλεκτρικοῦ τινός βόματος. Ἡ πρότασις αὕτη τοῦ

1) Βλέπε ἀριθμ. 9, ἐν σελ. 172.
2) Βλέπε ἀριθμ. 2, ἐν σελ. 33.

1) Βλέπε ἀριθμ. 9, ἐν σελ. 173.

ή ωφέλιμος την Ελλάδα, ένχει σκηνάς τινας καλὰς, έστιν όμως μονότονος.

Η έκτέλεσις εν τῷ συνόλῳ υπήρξεν επιτυχής.

Γνωστόν έστι τὸ έργον τοῦ μεγάλου τῆς Γερμανίας ποιητοῦ Goethe, ὅπερ επιγραφὴν φέροι Werther καὶ ὅπερ ποιηθὲν μετὰ τὸ Goetz de Berlichingen, δι' οὗ οἱ μέγιστοι κριτικοὶ τῆς Γερμανίας τότε, ὁ Lessing καὶ ὁ Wieland διέκρινον τὸν μέλλοντα μεγαλοφυῆ ποιητὴν τοῦ Faust, ἐγένετο τὸ πρῶτον έργον δι' οὗ ὁ νεαρὸς ποιητὴς ἐγνώσθη ἀπὸ τὴν Εὐρώπην πᾶσαν· διότι ὁ Werther δημοσιώθει τῷ 1774 μεταφράσθη εἰς τὴν γαλλικὴν μὲν κατὰ τὸ 1776-77, εἰς τὴν ἀγγλικὴν δὲ τῷ 1779, εἰς τὴν ἰταλικὴν τῷ 1781-82, εἰς τὴν βρασιλικὴν τῷ 1788, εἰς τὴν σουηδικὴν τῷ 1789 καὶ εἰς τὴν ἰσπανικὴν τῷ 1804. Ἀγνωστὸν μὲν εἶναι καὶ εἰς τὴν ἑλληνικὴν μεταφράσθη ποτὲ ἢ μυθιστορία αὕτη, καίτοι ὠραιότατον ὁ ἴσο καὶ τραγικώτατον ἀνάγνωσμα. Ἀλλὰ περὶ τοῦ έργου τούτου, ὅπερ πολλὰς καὶ μακρὰς προκλήσεις πάντοτε ζητήσας καὶ ἐν τῷ ἐπεισόδῳ τοῦ βίου τοῦ μεγάλου ποιητοῦ ἐκονίζετα, οὐχὶ κυρίως ὁ λόγος ἐνταῦθα, ἀλλὰ περὶ έργῶν τοῦ θεάτρον, ὅπερ ἄρτι ἐν τῷ Κοιμητῷ-Μελοδράματι (Opéra-Comique) τῶν Παρισίων ἐδιδάχθη καὶ περὶ οὗ μέγας γίνεται λόγος ἐν τῇ πόλει ταύτῃ καὶ ἀλλαγῶν, μετηνέχθη δὲ ἀμέσως καὶ ἐδιδάχθη καὶ ἐν τῷ ἐν Βρυξέλλαις θεάτρῳ Monnaie. Ὁμιλήσαμεν δὲ περὶ τοῦ μυθιστορήματος τοῦ Goethe, διότι ὁ ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρον ἀναβιβάσθησι Werther ἐπὶ ἐκείνου ἐρείδεται, καίπερ ἐν πολλοῖς ἐκείνου ὑπολείπόμενος. Αὐτοὶ οἱ ποιηταὶ τῶν ἐπῶν τοῦ λυρικοῦ δράματος ἀνωμολόγησαν τὴν διαφορὰν, σημειώσαντες ὅτι ἡ ἐργασία αὐτῶν ἐστὶ μεταφορὰ εἰς τὴν σκηνὴν καὶ οὐχὶ πιστὴ ἀντιγραφή τοῦ βιβλίου τοῦ Goethe. Ὁ Werther οὐχὶ τὸ πρῶτον ἀναβιβάσθητι νῦν ἐπὶ τῆς σκηνῆς, κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐξετιλέσθη ἐν Βιέννῃ, ὅτε περὶ αὐτοῦ πολλὰς ἐγένετο λόγος. Περὶ δὲ τοῦ μελοποιῦ καὶ γνωστοῦ συνθέτου κ. Massenet ὁ κ. Meyer, ἔγραψεν ἐν τῇ «Ἐφημερίδι τῶν Συζητήσεων» τούτου: «ὁ Massenet ἔχει πλῆθος τοῦ ἐξ ἰδιοφυίας μουσικοῦ, διότι εἶνε ἐργάτης ἀκαταπόνητος, οὐδεὶς δὲ δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ φήμη ἢ ἡ περιουσία ἐπὶ τῶν αὐτῶ κοιμημῶν. Τῆ βαθεῖα γνῶσις τῆς τέχνης αὐτοῦ συνάπτει ὄντως ἐκτακτὸν εὐχέρειαν καὶ, τῆ εὐδοκίᾳ τῶν θεῶν, οὐδεμία ἀνάγκη ὡς διεσπικαλεσθῆ τὴν οὐκίαν αὐτῷ Μούσῳ ἵνα παραστήται κλῆρον πρὸ αὐτοῦ». Ἐνγκεφαλαίων δέδοτῳ Temps κριτικὸς κ. J. Weber ὅσα ἔγραψε περὶ τοῦ έργου, εὐνοϊκῶς ὑπερ αὐτοῦ ἐκφράζεται καὶ καταλήγει λέγων: «Λείπεται μοι εὐξασθαι ὡς τὸ δημοσίον, ἀλλὰ σὺν τὴν συνήθει αὐτῷ ἀρχίην, εἴπῃ: Ἀδιάφορόν μοι εἶνε τὸ δράμα καὶ ὁ Werther ἀκούω τὴν μουσικὴν». Ἐποιήσαμεθα λόγον περὶ τοῦ μελοδράματος τοῦ Massenet ἐνταῦθα, καίπερ μὴ ἀναγομένον εἰς τὸ ἡμέτερον έργον, διὰ τοῦτο, ὡς εἰς κοινὸν, ἐγένετο τὸ κύριον θέαμα τῶν περὶ τὴν μουσικὴν καὶ τὸ θεάτρον ἀποχουμένων ἐν Εὐρώπῃ, πατρειώμεν δὲ πολλὰ, ἐλλείψει χώρου.

Ἐν τοῖς ἐν Παρισίῳ θεάτροις, ἐν μὲν τῇ Γαλλικῇ-Κοιμητῷ ἐπανελήθη ἡ παλαιὰ κωμῳδία τοῦ Ἀλεξάνδρου Dumas ὁ Père prodigue καὶ τὸ λαμπρὸν

έργον τῶν Armand Silvestre καὶ Morand Γοιζελίς, ἢν ὑποδέεται αὐτοῖς ἡ χαριεσσα δασποινὴ Bartet, ἐν δὲ τῷ Ἐλευθερο-θεάτρῳ (Théâtre-Libre) ἐδιδάχθη, κατὰ μετὰφρασιν ἐκ τοῦ σουηδικοῦ, τραγωδία τοῦ νέου σουηδοῦ δραματικοῦ ποιητοῦ Λυγούστου Strindberg, επιγραφομένη ἢ Δασποινὴ Ἰουλιὰ (Mademoiselle Julie) καὶ περὶ τῆς ἡ κριτικῆ οὐχὶ εὐνοϊκῶς ἀπεφάνθη.

ΧΡΟΝΙΚΑ. — Ἡ Πέττη ἐποιήσατο ἔνχαριν τῶν παραστάσεων αὐτῆς ἐν τῷ ἐπιφανεῖ τῆς Νικαίας θεάτρῳ διὰ τῆς Traviata. Κατὰ τὴν παράστασιν ταύτην κέρη καὶ ἡ Βίρην.

Τῷ Βασιλικῷ-Θεάτρῳ (Théâtre-Royal) τῆς Μιδρῆτης ἔκλεισε τὰς θύρας αὐτοῦ ἕνεκα τοῦ ἐξῆς παραδύξου γεγονότος. Τὴν φωνητικὴν τοῦ θεάτρον ἤτιστασαν δύο ἡλεκτρικαὶ ἐταιρεῖαι, ἡ ἑνὴ μίαν, ὡς εἰκόσ. Ἐπίτυχεν. Ἡ ἐπιτυχία ἐνήργει ὥστε οἱ ὑποκριταὶ τοῦ θεάτρον χειροκροτοῦνται καθ' ἑκάστην ἐπίβραν, ἀλλ' ἡ ἀντίπαλος ἀποτυχία ἐνήργει ὡς ἀντίθετον. Φαίνεται δὲ ὅτι ἡ τελευταία διαθέσει πλείονα πρὸς τὸν μέλλοντα, διότι πάντες οἱ ὑποκριταὶ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον ἐπιβήσαντες, τούτου ἕνεκα ἐπὶ τῶν ἡ ἐκείνου τοῦ ἀποκροτήριου, ὁ μαρτυρῆς καὶ ἐπὶ τῆς τῆς κλεισίμου. (Ὁμιλογοῦμενος τούτου ἀλλοτρίως δύναιται νὰ παραγγῆ καλὴν βίαν περὶ τοῦ θεατροῦ ἐν ἰσπανικῇς πρώτοις ἡμέραις, τῆς χώρας τῆς ἰσπανικῆς δραματικῆς ποιήσεως.

Τῷ παρισίῳ Νίγηρι δημοσιεύει ἀνταπόκρισιν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως δι' ἧς πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐν τῇ προτείνεται ὅπως ἡ γαλλικὴ κυβέρνησις διὰ χρηματικῆς υποστηρίξει τὸ γαλλικὸν θέατρον ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Ἐν Πικρίας καὶ ἐν ἄλλαις πόλεσι τῆς Εὐρώπης πρὸς τῆς δημοτικῆς διδασκαλίας ἔργον ἐν τῇ θεάτρῳ γίνονται αἱ λεγόμεναι γενικαὶ δοκιμασίαι (répétitions générales), εἰς ἧς προκαλοῦνται οἱ κριτικοὶ καὶ οἱ περὶ τὸ θέατρον ἐκλογίζομενοι. Τοιοῦτοί τι γίνονται καὶ ἐν Βιέννῃ, ἀλλ' ἐπὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Ριμπερτί τοῦ Massenet, ἧς ἄρτι ἐγένετο οὐχὶ μετὰ μεγάλην ἐπιτυχίαν κατὰ τὴν φήμην, ἡ διεθνήσις τοῦ Μελοδράματος κατήργησε τὴν δημοσιότητα (publicité) τῶν γενικῶν δοκιμῶν, ἕνεκα διαφόρων ἀτόπων κατ' αὐτὰς ἐπισημασθέντων.

Ἀπεβίωσε μίαν τῶν πολλῶν ἐξῆγον ἀειδῶν τῆς Ἀγγλίας ἡ Frances Anne Kemble. Ἐπέδωτο ἰδίᾳ τὰ γυναικῆ πρόσωπα τοῦ Shakespeare καὶ ἀπ' αὐτῶν κατήρξατο τὸ σταδίον αὐτῆς, ἐπιδοσασμένη τὴν πρόσωπον τῆς Ἰουλιέττης κατὰ τὸ 1829 ἐν τῷ θεάτρῳ Covent-Garden, ὅπερ διηθύνετο ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτῆς. Ἡ Kemble ἦν καὶ συγγραφεῖς καταλείπει δὲ πολλὰ φιλολογικὰ ἔργα, ποιήματα, ἀναμνήσεις ταξιδίων, πάντες τῆμος δημονημάτων καὶ σημειώσεων ἐπὶ τοῦ μεγάλου τῆς Ἀγγλίας τραγικοῦ. Κατὰ τὸ 17 ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῆς ἔγραψε καὶ τραγικὴν επιγραφομένην Φραγκίσκος Α' δημοσίωσεν δὲ μεταφράσεις τῶν δραμάτων τοῦ Schiller. Ἦν συνδεμένη μετὰ τῶν πλείστων καλλιτεχνικῶν, φιλολογικῶν καὶ πολιτικῶν ἐπισημοτήτων τῆς Ἀγγλίας καὶ βαθεῖα ἐπιμῆτο παρὰ τῆς ὑψηλῆς κοινωνίας τοῦ Λονδίνου.

Ἐν δὲ Γαλλίᾳ ἀπεβίωσεν ὁ διακεκριμένος δραματικὸς ὑποκριτὴς Domaine, ὅστις εἶδε μὲν εὐτυχεῖς ἡμέρας παιζῶν ἐν τοῖς παρισίῳ θεάτροις, ἀλλ' ἕνεκα ἐλαττώματος τῆς φωνῆς ὑστερούσης ἐν τῇ articulation ἠναγκάσθη κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς αὐτοῦ νὰ παίξῃ ἐν τοῖς ἐπαρχιακοῖς θεάτροις. Μία ἔτι ἀπόδειξις, καὶ ἀπόδειξις μεγίστη, τῆς σημασίας, ἧς ἀποδίδεται εἰς τὴν καθάραν φωνήν, χρῆμα ὁ ὄλιγο τῶν ἡμετέρων κέκτηνται ὑποκριτῶν, καίπερ εὐχόμενων εἶναι τῶν κρατίστων.

Τὸ 1891 δημοσιώθη ἐν τῇ Revue d'Art dramatique σειρὰ ἄρθρων «περὶ τοῦ νεωτέρου ἑλληνικοῦ θεάτρον (Le Théâtre moderne grec)» ὑπὸ Γεωργίου Bourdon, ὅστις τότε, ἐὰν μὴ ἀπατώμεθα, διέτριβεν ἐν Ἀθήναις. Ἡ σειρὰ αὕτη τῶν ἄρθρων ἐξεδόθη ἄρτι εἰς ἴδιον βιβλίον.

ΟΔ. ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Τὰ στρατιωτικὰ ζητήματα ὑπεχώρισαν κατὰ τὴν ἑβδομάδα ταύτην πρὸ ἑτέρων, ὅπερ, διεθνῶν φέροντα χαρακτηριστῆρα, προκλήσαν ἀνταλλαγὴν διεψέων ἐν τῶν ἰσχυροτέρων εὐρωπαϊκῶν ἀνακτοβουλιῶν. Τὰ ζητήματα ταῦτα εἶναι τὸ αἰγυπτιακὸν καὶ τὸ μαροκινόν, δικαίως δὲ ὁ εὐρωπαϊκὸς τύπος μακρὰ δημοσιεύσεν ἄρθρα περὶ ἀμφότερων τούτων, ὡς οὐ μικρὰν κεκτημένων σημασίαν οὐ μόνον ὑπὸ τῶν ἐποψῆν τῆς γενικῆς ἐν Εὐρώπῃ πολιτικῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐν Ἀγγλίᾳ πολιτικῆς. Ὑπὸ τὴν πρώτην ἐποψὴν παρετηρήθη ταυτότης ἐνεργειῶν Γαλλίας καὶ Ρωσίας, διαμαρτυρηθεῖσάν δὲ ὡς εὐρωπαϊκὸς τύπος μακρὰ ἐπί ἀνάσθη Βικτωρίᾳ ἀντιστροφῶν αὐτῶν καὶ ὑπομνησασάν τὰς πανδημῶς δοθείσας ὑποσχέσεις περὶ ἀποδόσεως τῆς Ἀφρικῆς εἰς τοὺς Ἀφρικανούς καὶ περὶ ἀνακλήσεως τῶν ἐκπατρισθέντων ἐρυθροχιτῶνων ἀνδρῶν ἀλλ' ἢ θαλασσοκράτωρ Ἀλβίων οὐ βοῦλεται συνίεναι, καθ' ἣν μάλιστα ὄραν ὁ μὲν αὐτοκράτωρ τῆς Ρωσίας σκοπεῖ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν μέσην Ἀσίαν, ἡς ἰσχυρὸς ἡγεμὼν οἷος δὲ ἡμεῖς τῆς Βουχαράς ἐξίεται ἐν Περουπόλει, καὶ νὰ περιστείλῃ διὰ παραπάνου τίτλου τὴν αἰγὴν τῆς αὐτοκρατορίας τῶν Ἰνδιῶν, ὁ δὲ εἰσρηγῆς τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν ναυτικῶν ὑπουργείου τῆς Γαλλίας, λόγον ποιούμενος περὶ τοῦ ναυτικοῦ τῆς χώρας αὐτοῦ, ἐφαίρει τὴν ἰσχὺν τοῦ νοτίου στόλου, ὑπερβάλλοντος τὸν ἰταλικὸν κατὰ τε ποῖον καὶ ποδὸν καὶ ὑποδεικνύει τὴν ὑπερέχουσαν οὕτω τῆς Γαλλίας ἐν τῇ Μεσογείῳ θέσιν, ἧς ἀντιστάθμισμα δύναται νὰ ἔχη ἡ μεγάλη Βρετανία μόνον διὰ τῆς διατηρήσεως τῶν σπουδαίων καὶ ἐπικαίρων αὐτῆς σταθμῶν ἐν τῇ θαλάσῃ ταύτῃ. Ἐλαχίστη ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ταύτης παρεγκλίσις συνεπάγεται κατὰ τοὺς συμβούλους τῆς ἀνάσσης τὴν διακόμεσιν τῆς ἀσφαλείας τῆς εἰς Ἰνδικὴν ἀγούσης καὶ τὴν ἀπώλειαν τῆς ὑπερόχου τῆς Ἀγγλίας θέσεως ἐν τῇ χορείᾳ τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν, θέσεως, ἧς τὸ ἰσχυρότερον καὶ ἐρυμνότερον προπύργιον ἔγκειται ἐν τῇ ἐξασφαλίσει τοῦ ἐν Ἀσίᾳ ἀποικιακοῦ ἀγγλικοῦ κράτους.

Ἀλλὰ καὶ τὸ μαροκινόν ζήτημα δὲν στερεῖται

σπουδαιότητος ἕνεκα τῆς ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ Μούλει Χασάν ἀντιζηλίας Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ Ἰσπανίας. Πᾶσαι αὗται αἱ δυνάμεις περὶ πλείστου ποιοῦνται τὴν ἐν τῇ ἀφρικανικῇ αὐτοκρατορία θέσιν αὐτῶν, ἰδίᾳ δὲ αἱ δύο τελευταῖαι ἕνεκα τῶν παρακειμένων κτήσεων αὐτῶν, ὅπου ἡ κρατοῦσα τάξις ἀρκεῖν τὴν παράσσει διὰ τῶν ἐνεργειῶν τῶν ὑπὸ τὸν Μούλει Χασάν ἑυλάργων, οἵτινες μικρὸν ἀνέχονται τὴν ἐπικράτησιν τοῦ εὐρωπαϊκοῦ στοιχείου καὶ παντὶ ἀγωνίζονται σθένει νὰ ὑποσκαλίωσιν αὐτὰ. Ἐλέχθη μάλιστα ὅτι ἡ κυβέρνησις τῆς γαλλικῆς δημοκρατίας ἐπειράθη νὰ ἐκμεταλλευθῇ τὸ μαροκινόν ζήτημα ἐν τῷ αἰγυπτιακῷ καὶ νὰ παρεμβάλῃ σημαντικὰς δυσχερείας τῷ Ἀρόβῳ Ρόδοβερν, ὅστις, ἐπόμενος τῇ πολιτικῇ τῶν συντηρητικῶν, ἐγνώ νὰ κωφεύσῃ εἰς τὰς δοθείσας ὑποσχέσεις καὶ, ἀντὶ ἀνακλήσεως τῶν ἐκπατρισθέντων ἐρυθροχιτῶνων, ν' ἀξήσῃ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν ὑπὸ τὸ πρόσχημα προστασίας τοῦ εὐρωπαϊκοῦ στοιχείου· εὐνόητον ὅτι οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, μεγάλως δυσχεραίνεται ἡ τοῦ ὑπουργείου Γλάδστον θέσις ὑπὸ ἐξωτερικῆν ἐποψὴν, τὸ δ' ἀντιστάθμισμα τῶν προβαλλομένων αὐτῷ δυσχερειῶν ἀνεύρηται ἐν μόνῃ τῇ παγιώσει τῆς θέσεως τοῦ ὑπουργείου τούτου ὑπὸ ἐσωτερικῆν ἐποψὴν, καθ' ἣν ὄραν μάλιστα, ἀρξαμένων τῶν κοινοβουλευτικῶν ἐργασιῶν τῇ παρελθούσῃ τετάρτῃ, σπουδαῖα ἐπικαινται συζητήσεις περὶ τοῦ ἰρλανδικοῦ ζητήματος. Ὁκ. Γλάδστον, τρεπόμενος ἢν ἐτάσῃ πολιτεῖαν ἐν Ἀφρικῇ κατὰ τὴν ἐπελθούσαν ἐκεί ὑπουργικὴν κρίσιν καὶ τυχῶν ἱκανοποιήσεως ἐν Μαρόκῳ διὰ τῆς ἀποδοτικῆς τοῦ σὺρ Ριζγούαν, προδοκῆσατο τὴν εὐνοίαν καὶ αὐτῶν τῶν πολεμίων, οἵτινες τὰ μέγιστα κίθονται τῆς ἀγγλικῆς ὑπολήψεως, κἄν ἔτι ἡ ὑπὸ τοιαύτην ἐποψὴν δεικνυομένη μέριμνα ἀπὸ τῆς πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ διεθνοῦς δικαίου ἢ εὐνοία αὕτη αἰτιολογῆι καὶ τὴν ἀναστολήν τῶν κατὰ τοῦ κ. Γλάδστον φιλελευθέρων καὶ τὴν μετριοπαθεῖ ἐν γένει γλώσσαι τῶν ὀργάνων τοῦ συντηρητικοῦ κόμματος, ἄπερ, τῶς ἀφροῦς καὶ σίελον λύσεως ἐξερευγόμενα κατὰ τοῦ ἰστοτόμου τοῦ Χάδερβεν, ἐμμέσως περιόνηται νὰ ἐπαινεῖσιν τὴν δραστηριότητα αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐιρηνημοῖς ζητήμασι καὶ νὰ διαπιστώσωσιν ὅτι ὁ κ. Γλάδστον ἥκιστα φαίνεται ἐπιλαθόμενος τῶν παραδόσεων τῆς ὑπερηφάνου Ἀλβίωνος. Μέγαν λοιπὸν ὑπὸ ἐσωτερικῆν ἐποψὴν ὁ γρηγορὸς τῆς ἀνάσσης πρωθυπουργὸς ἤρατο θρησῖμον, ὅν δύναται ν' ἀμαυρώσῃ μόνον τὸ ἰρλανδικὸν ζήτημα, ἐὰν οἱ παρνελλισταὶ ἐμμένωσιν εἰς τὰς ιδέας αὐτῶν καὶ διασπάσωσιν οὕτω τὴν μικρὰν ἀλλως τε πλειονοψηφίαν τοῦ φιλελευθέρου ὑπουργείου. Οὐχ ἦττον καὶ τὸν κίνδυνον τοῦτο πειράται νὰ παρακάμψῃ ὁ ἡγέτης αὐτοῦ διὰ τῆς ἐπ' ἄπειρον ἀναβολῆς τῆς τελικῆς συζητήσεως τοῦ περὶ ἰρλανδικῆς αὐτονομίας νομοσχεδίου ἢ καὶ διὰ τῆς ἀνακλήσεως αὐτοῦ, ὅτε καὶ κατ' ἀνάγκην ἐπέρχεται ἡ συνδιαλλαγὴ φιλελευθέρων τε καὶ ἐνωτικῶν φιλελευθέρων καὶ ὁ καταρτισμὸς ἰσχυρῆς πλειοψηφίας τοῦ φιλελευθέρου κόμματος, ἀνεξαρτήτως ἀποχρώσεως, ἐναντίον τῶν συντηρητικῶν.

Μεθ' ὄλην όμως τὴν ἰδιόζουσαν σημασίαν τοῦ τοῦ αἰγυπτιακοῦ ζητήματος καὶ τοῦ μαροκινοῦ καὶ τὰ στρατιωτικὰ δὲν ἀπέβαλον τὴν σπουδαιότητα αὐτῶν,

τὸ μὲν ἕνεκα τῶν ἐν Γερμανίᾳ γενομένων ἀποκαλύψεων περὶ τῆς τριπλῆς συμμαχίας καὶ τῶν ἐν Βιέννῃ καὶ Πέστη ἐξυμνήσεων τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ συνδέσμου τούτου, τὸ δὲ ἕνεκα τῶν ἐν τοῖς κυριωτέροις ὄργανοις τοῦ βερολινείου τύπου δημοσιευμένων ἄρθρων περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς αὐξήσεως τοῦ γερμανικοῦ στρατοῦ. Ὁ στρατηγὸς Λεζίνσκιος π. χ. ἀφηγεῖται συνιδίαιξιν αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Γουλιέλμον τὸν Α', διαβεβαιώσαντα ὅτι μέχρι τοῦ 1879 τοσοῦτο φίλος διετέλει τῆς Ρωσίας, ὥστε οὐδὲ λόγον κἄν περὶ τοῦ στρατοῦ αὐτῆς ἐπέτρεπεν, ἀλλ' ὅτι βραδύτατον μόνον ἐκέφατο περὶ διμετώπου πολέμου· ἀφ' ἑτέρου ἠκουσθῆναι ὄργανον τῆς Πέστης ἐξαίρον τὰ πλεονεκτήματα τῆς τριπλῆς συμμαχίας καὶ περιόριζον νὰ κολάσῃ τὰ θρυλιθέντα περὶ ἐξόρας τῆς Οὐγγαρίας ἐναντίον τῆς Γαλλίας καὶ νὰ τειρηθῆσθαι ὅτι πρὸς ταύτην αἰσθάνεται ἐπίσης μεγάλαν συμπάθειαν, σπαρτηρεὶ ὅτι ἡ τριπλῆ συμμαχία οὐδὲν κατὰ τῆς Δημοκρατίας βυθόδομεν, ἐφ' ὅσον αὐτὴ περὶ κλειστοῦ ποιεῖται τὴν περιφρούρησιν τῆς εἰρήνης, καίτοι τὸ ὄργανον τοῦτο ἐπελάδοτο φηίνεται, τῶν ἐνεργειῶν τοῦ π. Τίτσο, ἀγωνισθέντος νὰ παρακολύησθαι τοὺς Οὐγγρούς ἐπιθέτας ἀπὸ τῆς συμμετοχῆς αὐτῶν εἰς τὴν παγκόσμιον τῶν 1889 ἐκδοσὶν τῶν Παρισίων. Διὰ τῶν ἐπιχειρημάτων τούτων ζητεῖται νὰ διευκολυνθῆ ἡ ἐπιπέφθις τοῦ νομοσχεδίου τῆς δημοτικῆς καὶ νὰ προκατηχθῆ ὅπως εἴπω καὶ ἡ ἐν ταῖς σύμμαχοις τῆς Γερμανίας κοινὴ γνώμη εἰς παραπλάσιαν ἐνεργείαν.

Υπὸ ἐσωτερικῆν δὲ ἐπισημνίαν τὸ σπουδαιότερον πάντων τῶν ἐπὶ τοῦ τάμπτος ζητημάτων εἶναι τὸ σκάνδαλον τῶν ἰταλικῶν τραπεζῶν, ὅπου μέγαν προκαλεῖ πᾶσαν ἐν τῇ χερσονήσῳ ἕνεκα τῶν ἀνακαλυφθεισῶν καταχρήσεων. Οὐχ ἴστων ὁ κ. Γιολίττις ἐφάνη δεξιότερος τῶν γάλλων πρωθυπουργῶν καὶ διὰ πολλῶν ὑποσχέσεων περὶ αὐστηρᾶς τιμωρίας τῶν ἐνόχων κατάρθωσι νὰ περιστῆναι τὴν μῆνιν τῆς ἀντικοινοταύσεως καὶ νὰ προλάβῃ τὴν ῥῆξιν ἐν τῇ βουλῇ· ἡ ἀντιπολιτευσις ὅμως, ἰδοῦσα ὅτι πᾶσαι αἱ δοθεῖσαι ὑποσχέσεις δὲν ἐτετέλεσθησαν, ἀνεκίνησε ζωηρότερον τὸ ζήτημα καὶ ὁ πρωθυπουργός, λαμβάνων ὑπ' ἄψιν τὴν κοινοβουλευτικὴν παραλυσίαν καὶ τὴν διαφωμίαν τῶν κομμάτων, ἀσχυρώθη πρὸς τὸ ἐπιχειρηματικὸν τῆς ψήφου ἐμπιστοσύνης καὶ κατάρθωσεν οὕτω ν' ἀποδοθῆσθαι τὸν κίνδυνον ὑπουργικῆς κρίσεως.

Ἐν Γερμανίᾳ τὸ ἐργατικὸν ζήτημα ἀπέβαλε μέγα μέρος τῆς σοβαρότητος αὐτοῦ διὰ τῶν δραστηρίων μέτρων τῆς κυβερνήσεως πρὸς ἱκανοποίησιν ἐνίων τῶν πόθων τοῦ ἐργατικοῦ σώματος. Ἀφ' ἑτέρου ἀνακινεῖται καὶ αὖθις τὸ ζήτημα τῆς παγκοσμίου ἐκδόσεως, ὁ δ' ἀρμόδιος ὑπουργός, δικαιολογῶν τὴν ἐγκατάλειψιν τοῦ σχετικοῦ σχεδίου, παρετήρησεν ὅτι ἡ ἀπόφασίς αὐτὴ ἐλλήθη ἕνεκα τοῦ ὅτι οἱ μεγάλοι βιομήχανοι ἀπέσχον νὰ μετασχωαί τοῦ εἰρηνικοῦ τούτου ἀγώνος καὶ ἐπομένως δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιτύχῃ οὗτος ἀνευ τῆς συμμετοχῆς ἐκείνων. Ἐν τῇ ῥύμῃ τοῦ λόγου ὁ ὑπουργός τοῦ ἐμπορίου προέβη καὶ εἰς ἐξηγήσεις περὶ τῆς παγκοσμίου ἐκδόσεως ἐν Γαλλίᾳ κατὰ τὸ 1900, αἰτίας εὐαρέστως ν' ἀντιχρῆσθαι δύνανται ἐν Παρισίοις. Ὁ ὑπουργός ἐδήλωσεν ὅτι ἡ ἐκδοσις αὐτὴ ἀποφασίσθη τῷ 1889 καὶ ὅτι δὲν ὑπῆρ-

χεν ἐν τῷ σχετικῷ σχεδίῳ ἡ πρόθεσις τοῦ μεταίωθαι ἢ ἀμαυρῶσαι τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐν Βερολίῳ, πρόδουλον δὲ ὅτι διὰ τῆς γλώσεως ταύτης ἀρκοῦντος μειοῦται ἡ ἐν τῇ γαλλικῇ πρωτεύουσῃ ἐμπορευθεῖσα πέρυσιν ἐντόπιος ἐπὶ τῇ κατασκευῇ πολλῶν ἐν Γερμανίᾳ κύκλων κατὰ τῶν ἐν Γαλλίᾳ.

Ἐν τῶν λοιπῶν κρατῶν ἡ μὲν Αὐστρουγγαρία ἀγανίζεται νὰ διαρρηθῆσθαι τὸ ζήτημα τῆς νομισματικῆς διαφορᾶς διὰ τῆς ἐξ Ἀμερικῆς προκηθείας μεγάλου ποσοῦ χρυσοῦ, ἡ δὲ Ρωσία ἀσχολεῖται περὶ τὴν ἐφαρμογὴν διαφόρων μεταρρυθμίσεων εἰς τὰ οικονομικὰ πρὸς κάλυψιν τοῦ ἐλλείμματος τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ ἡ Γαλλία περισιτᾷ ἐτι ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ Παναμά, τοῦ ἀποβαλόντος τὴν σοβαρότητα αὐτοῦ, καὶ ἀσχολεῖται περὶ τὴν συζήτησιν τῶν διαφόρων τοῦ προϋπολογισμοῦ κεφαλαίων.

Ἐκ τῶν τοῦ Αἰθίου κρατῶν τὸ Μαυροβούνιον καὶ ἡ Σερβία εἰρήναι ἐν ἐσωτερικαῖς δυσχεραίαις, ἡ Βουλγαρία ἐξακολουθεῖ ἀναζητῶν τοὺς ναοὺς τοῦ ἐλληνικοῦ στοιχείου, ἡ Ρουμανία μεριμνᾷ περὶ τοῦ ἐξοπλισμοῦ τοῦ στρατοῦ αὐτῆς διὰ νέων ὀπλῶν, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς παραγγελίας 250,000 τιφινίων Μάντσερ καὶ ἡ Ἑλλάς τέλος ἐπελάδοτο διὰ τῆς ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας αὐτῆς ἐκζητήσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ, ὅστις πρῶτα ἀποτελεῖ τὸ σοβαρότερον τῶν ἐν τῷ Ἑλληνικῷ βυθίῳ ζητημάτων, ἕνεκα τῆς τῶν οικονομικῶν αὐτοῦ καταστάσεως.

ΧΡΟΝΙΚΑ. — Ὁ μικρὸς βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας ἔπαθεν ἀσθμῶν καὶ κατὰ τῆς αὐτοῦ δὲν προκαλεῖ ἀνησυχίας ἕνεκα τοῦ καλοῦθους χαρκατῆρος τοῦ νοσήματος.

Ἐν Βραζιλίᾳ Ἰταλοὶ τινες ἐκακώθησαν, τὸ δὲ πρῶτον προέκλεισε ἐπιπέφθις ἐν τῇ ἰταλικῇ βουλῇ· ὁ δὲ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργῶν παρέστη ἐξαρῆσθαι δικεθεσιώσεως.

— Ὁ στρατηγὸς Λοί, ὅστις ἀποτέλλεται ὑπὸ τοῦ γερμανοῦ αὐτοκράτορος εἰς τὴν Πίπην ἕνα συγγαρῆ αὐτῆ ἐπὶ τῇ πεντακοσαιοετηρίᾳ τῆς εἰς τὴν ἱσπανικὴν ἐστῆσαν εἰσόδου αὐτοῦ, ἔχει καὶ τὴν ἐπιτολίαν τοῦ πᾶσαι Αἰόντα τὴν ἡ νὰ μετεπέμψῃ πρὸς τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου τῆς δημοτικῆς, ὡς ἔπραξε τοῦτο καὶ κατὰ τὸ νομοσχέδιον τῆς ἐπταετοῦς θητείαις.

Ἐν ταῖς νήσοις Σανδβίχαις τὸ μέγαλον Ἰλιεανὸν νῆα ἀνεκρήθη δημοκρατία. Τῇ 4)16 ἰανουαρίου ἐν Χασαὶ ἡ βασιλίσσα Λουῖα Καμακουέχα Αἰλινοκαλάνη παρεχώρησε τὴν θέσιν αὐτῆς εἰς δημοκρατικὸν σύστημα. Ἡ Χασαὶ ἔχει ἐπιφάνειαν 17,000 χιλιαμέτρων τετραγωνικῶν, 90,000 κατοίκων καὶ πρωτεύουσα τὴν Χοαλοουά.

ΦΥΡΑΗΝ ΜΙΓΑΗΝ.

Πολλὰ καὶ ἐγένοντο ζητήται, ἐν πάσαις ταῖς χώραις περὶ τῆς προσηκούσης τῇ γυναικί παιδεύσεως, ἀλλοὶ αὐτῇ ἰσοβάθειον τῇ τοῦ ἀνδρὸς ἀξιοῦντες, ἄλλοι δὲ κατωτέρων. Ἐν Γερμανίᾳ ἡ παιδεύσις τῆς γυναικὸς οὐδαμῶς ἔν ἰσοβάθειον τῇ τοῦ ἀνδρὸς, τῶν παρθεναγωγείων οὐχὶ τῶν αὐτῶν πρὸς τὰ γυμνάσια ἔχοντων κύκλον μαθημάτων. Ἄλλ' ἔπει ἰδρῶθαι ἐν Παρισίῳ. Σύλλογος ὑπὲρ τῆς γυναι-

καίας παιδεύσεως, δὲ ἀπὸ τοῦ ἐπιόντος Πάγκα παρέξει τῇ ὀγκλίᾳ νεότητι γυμνάσιον τέλειον, ἕνα αὐτῇ δύνηται ἀπ' αὐτοῦ νὰ ἐγγράφηται ἐν τοῖς πανεπιστημίσις. Τὸ γυμνάσιον τοῦτο, ὡς τὸ πρόγραμμα ἔσται ἕμοιον τῷ τῶν ἀρρέων, ἐπεὶ τὸ πρῶτον τοιοῦτον ἐν Γερμανίᾳ, τῶν τῶν αὐτῶν παρθεναγωγείων (höhere Mädchenschulen) ἰσοβαθειῶν ὄντων πρὸς τὰ Realschulen. Καλὴν πρόδον!

— Κατ' ἰδίαν τῆς «Ἐφημερίδος» Ἀθηνῶν πληροφορίας ἡ σύγκλητος τοῦ πανεπιστημίου τῆς Βουδαπέστης, ἐν ᾧ διδάσκει ὁ διαπρεπὴς Ἑλληνομίτης κ. Τέλλου, ἠμοσθῶς συνέστησε τῷ Οὐγγρικῷ ὑπουργεῖῳ τὴν ἔδρυσιν καὶ νέας (τρίτης) ἔδρας τῆς Ἑλληνικῆς Φιλολογίας. Ὁ διαρισθησόμενος ἐν τῇ ἔδρᾳ κατὰ τὴν καθήκοντα ὡς διδάσκαλος οὐ μόνον τῆς ἀρχαίας φιλολογίας καὶ γλώσσας ἀλλὰ καὶ τὴν μέσην καὶ τὴν νέαν ἑλληνικὴν ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀρχαίαν. Ἡ ἀπόφασίς αὕτη τῆς συγκλήτου τοῦ εἰρημένου πανεπιστημίου τιμᾷ αὐτῇ ἀλλοθῶς, καθὼς ολογύσασαν οὐ μόνον τὴν ἐκπολιτιστικὴν δύναμιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς διδασκαλίας γλώσσης ὑφισταμένης ἐν Ἀνατολῇ.

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Μετριοπάτην εἶχομεν κατὰ τὸ ἐφθήμερον κίνησιν ἐπειδὴ ἕνεκα τοῦ βαρέος χειμῶνος αἱ συγκοινωνίαι εἰς διάφορα μέρη εὐρίσκονται διακεκομμένα. Ἡ γεννηματογορά, ἐνῶ τὸ κατ' ἀρχὰς ἔδεικνυε πολλὰν ζωηρότητα, αἰθνης ὑπέπεσον εἰς γαλήνην ἕνεκα φθοσισμάτων ἐκ διαφόρων μερῶν, αἱ δὲ τιμαὶ ἐκλίνον. Σίτος γραμμῆς Ζααρὰς ἐπωλήθη πρὸς 8—8 1)2 γρόσια κάτω λίβρας, Ἀδριανουπόλεως δὲ καὶ Παυλί-κίου 9—9 1)4. Πρῶτον λευκὸν τοῦ τῆς Ἀνατολῆς σιδηροδρομοῦ καὶ καλῆς ποιότητος ἐπωλήθη πρὸς 8 1)2—8 3)4 κάτω λίβρας. Ἰνδοπόλεως ἐπωλήθησαν 2,000 κοιλὰ πρὸς 10 3)4, καὶ φορτίον Βραζιλίας 15,000 κοιλῶν πρὸς 8 γρόσια κάτω λίβρας. Σκληρὸς σίτος Ἀνατολικῆς Ρωμανίας δὲν ζητεῖται, τιμᾶται δὲ ἀπὸ 35 ἕως 37 παραδες κατ' ὄκᾰν. Ἀνάμικτα (σκληρόπαλα) Ἀδὰ Παζάρ, Ἰνὲ Ὀνοῦ περιφέρονται ἀπὸ 9 1)2 ἕως 10 γρόσια κάτω λίβρας. Μὴ ὑπαρχούσης ἐξωτερικῆς ζητήσεως μᾶλλον ἐκπεδοὺς προβάλλεται. Ἀραβοσίτου ἐπωλήθησαν 700,000 ὀκάδες πρὸς 22 1)4—22 1)2 καὶ διὰ παραδόσεις Φεβρουαρίου καὶ Μαρτίου πληρῶνουν 24—24 1)2. Κριθὰ Δουναβείως καλῶς κοκκινισμένῃ ἀποκτᾷ τὰ 11 γρόσια κατὰ κοιλόν, ἡ τῆς Ρωμανίας 10—10 1)2 καὶ ἡ τῆς Ἀγκύρας 14 1)2—15. Σικάλως ἐπωλήθησαν 150,000 πρὸς 23—25. Βρώμης 160,000 ὀκάδες πρὸς 23—23 1)4. Ἐπὶ τῶν ἀλεύρων οὐδὲν ἀξιοσημειώτον συνέθη. Φθοσισμὰ διόλου δὲν εἶχομεν καὶ πωλήσεις λίαν περιωρισμένως ἀνευ μεταβολῆς τιμῶν, ἐπειδὴ ὅμως ἡ παρακαταθήκη βαθμῶν μειοῦται, βελτίως τις περιμένεται.

Εἰς τὰ ὄσπρια ὑπῆρξε κάποια κίνησις, πωληθέντων 2350 σάκκων ψασιόλων διαφόρων εἰδῶν, ἐξ ὧν Τραπεζοῦντος πρὸς 80—83 χρυσά γρόσια, Γαλαζίου πρὸς 90—92 καὶ Τζαλιῶνα πρὸς 185—190. Ἐρεβίνθου ἐπωλήθησαν 450 σάκκοι Βαλοῦκ-Κεσέρ πρὸς 55—57 καὶ Ἀμισοῦ πρὸς 45—47.

Ἐκ τῶν σπόρων οἱ καναρόσποροι ἐζητήθησαν πληρωθέντες 85—87 χρυσοὺς παραδες καὶ ἐπωλήθησαν 850 σάκκοι. Σιθαρῶν ἐπωλήθησαν 450 σάκκοι πρὸς 86—87 δι' ἐπιτόπιον κατανάλωσιν. Λιννοσπόρων ἐπωλήθησαν 780 σάκκοι πρὸς 50—50 1)2, ἕνεκα ἐλλείψεως ὁμοῦ ζητοῦνται.

Τὰ ἀνασόνια διατελοῦν ἐν ἀπραξίᾳ. τιμῶμενα ἀπὸ 3 ἕως 5 3)4 ἀναλόγως τῆς προελεύσεως.

Εἰς τὰ ὀσποικιακά, ἕνεκα φθοσισμάτων, ἐκπεδοὺς εἶχομεν, αἱ πρῶται αὐστριακαὶ ζαχαρεῖς ἐξέπεσαν εἰς τὰ 118—119, αἱ δευτέραι εἰς τὰ 114—115 καὶ αἱ ὀλλανδικαὶ εἰς τὰ 145—148.

Τὰ ἰαπωνικά ὀρύζια 170—172 ὁ σάκκος τῶν 100—105 χιλιογράμμων, τὰ πρῶτα ἠυζόνια 48—50 φρ. καὶ τὰ δευτέρω 43—44. Οἱ καφέδες ἀνέλαβον τιμῶμενοι ἀπὸ 10 1)2 ἕως 15 1)2 χρυσά γρ. ἡ ὀκά.

Εἰς τὰ ρωσικά εἶδη πάντοτε περιορισμέναι πρᾶξις λαμβάνουσι χώραν ἕνεκα τῆς ἐποχῆς.

Οἱ σάπωνες ἀνέλαβον οὐκ ὀλίγον, τιμῶμενοι οἱ τῆς πρώτης ποιότητος Μιτυλήνης 110—112, οἱ δὲ τῆς δευτέρης 95—105 καὶ ἀναλόγως τῶν λοιπῶν μερῶν.

Εἰς τὰς τιμὰς τῶν ἐλαιολάδων ἀξιολόγον εἶχομεν βελτίωσιν ἕνεκα τῆς εἰς τὰ παραγωγικὰ μέρη ζωηρότητος καὶ τῶν ἐξ Εὐρώπης εὐνοϊκῶν εἰδήσεων, ἀτυχῶς ὅμως ἡ ἀισχροκέρδεια ἤρξατο νὰ εἰσαγῆ εἶδη ἐπιβλαβῆ εἰς τὴν ὑγίαν διὰ τὴν ὀποιαν τοσοῦτον μεριμνᾷ ἡ σοβατὴ κυβέρνησις τοῦ φιλολάου ἡμῶν ἀνακτος.

Ἐπὶ τῶν σιδηρῶν καὶ νηματοῦψασμάτων οὐδὲν σχεδὸν κατὰ τὸ ἐφθήμερον ἐγένετο, οὔτε μεταβολὴν τινα εἶχομεν νὰ σημειώσωμεν.

Ἐκ τῶν εἰδῶν τῆς Ἀνατολῆς ἐπωλήθησαν 400 δέματα παλαιὰ τιφτικα ἀπὸ 14 3)4 ἕως 15 1)2 καὶ 64 κιδῶτιον ὀπίου ἀπὸ 100 ἕως 106.

Περσικῶν ταπιτῶν ἀφίξεις δὲν ἔχομεν παρὰ μόνον 350 κομματίων Καραμπάγ, Σιρδάν, Κιρδάν καὶ Σουμάκ, ἐξ ὧν ἐπωλήθησαν τρεῖς μερίδες 1200 περίπου λαρῶν ἀξίας, διότι εἰς αὐτὰ ὑπῆρξε τελευταίως κάποια κίνησις. Σίτου 450 τόννων πρὸς 11 φράγκα.

A. Z.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Σάββατον, 23 ἰανουαρίου.

Μετὰ τὴν ἐκπτώσιν τῆς γαλλικῆς ῥάντ, συνεπῶς δὲ καὶ τῶν λοιπῶν χρωματῶν καὶ ἀξιών, ἦν παρήγαγε τὸ σκάνδαλον τοῦ Παναμά, τὰ χρηματιστήρια τῆς Εὐρώπης συνελθόντα ἐκ τοῦ πρώτου φόβου, καὶ ἐκτιμήσαντα ἠρεμώτερον τὴν θέσιν τῶν πραγμάτων, ἤρξαντο μικρὸν κατὰ μικρὸν ἀναλαμβάνοντα ἀλλὰ μετὰ τινος δισταγμοῦ, οἱ δὲ διασῶται τοῦ ὑψωμοῦ μόλις κατάρθωσαν νὰ διατηρήσωσι τὴν θέσιν αὐτῶν, ἀγωνιζόμενοι κατὰ τῶν ἐπιμόνων καὶ ἀδιακόπων πωλήσεων. Εὐτυχῶς τὸ χρηματιστήριον τοῦ Λονδίνου ὑποχωρήσαν κατὰ τὴν πρώτην ὀρμὴν καὶ τὰς πρώτας ἐντυπώσεις, ἀνέλαβε τάχιστα τὸ θάρρος, τὴν ἰσχίην καὶ τὴν πρωτοβουλίαν αὐτοῦ, καὶ διὰ μεγάλων ἀγορῶν γαλλικῆς ῥάντ καὶ ἄλλων χρωματῶ-

φων, εν οίς και τὰ πολλὰς εὐνοίας και ὑπολήψεις ἀπολαύοντα τουριστικά, ἐστήριξαν τὸν λανθάνον χρηματιστήριον τῶν Παρισίων, και συνετέλεσαν οὐ μόνον εἰς τὴν ἀποδόξιν τῆς χρηματιστικῆς κρίσεως. Ἐν τούτοις ἡ ἀπραξία ἐξηκολούθει μέχρι ἐσχάτων ἐν Παρισίοις τοσοῦτο μᾶλλον, ὅση συνέπεσε και ἡ ὑπὸ τοῦ κυρίου Τιράρ, ὑπουργοῦ τῶν οικονομικῶν, ὑποβολὴ εἰς τὸ κοινοβούλιον τοῦ πρὸ πολλοῦ παρασκευασθέντος νομοσχεδίου περὶ ἐπιβολῆς φόρου εἰς τὰς πράξεις τοῦ χρηματιστηρίου. Κατὰ τὸ νομοσχέδιον τοῦτο, ὅπερ αὐστηρῶς σχολιάζεται και ἐπικριθῆναι ὑπὸ τῶν οικονομολογικῶν ἐφημερίδων, ὁ φόρος ὀρίζεται ὡς ἑξῆς. Διὰ πᾶσαν πρᾶξιν 1,000 μέχρι 5,000 φρ. ἐπιβάλλεται χαρτόσημον 10 ἑκατοστῶν· 50, δὲ ἑκατοστὰ ἀπὸ 5,000 μέχρι 50,000 φρ. 5 φρ. ἀπὸ 50,000 μέχρι 100,000, και 10 φράγ. διὰ πᾶσαν πρᾶξιν ἀνωτέραν τῶν 100,000 φράγκων.

Τὸ νομοσχέδιον τοῦτο ἔχει πολλοὺς διασῶτας ἐν τῇ Βουλῇ και τῇ Γερουσίᾳ τῆς Γαλλίας, ἀλλ' ἐλπίζεται ὅτι ὁ ἀπορηθῆναι ἔνεκα τῶν καθ' ὧν προκύπτει πολλῶν δυσχερειῶν κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ και τῆς δυσμενείας μεθ' ἧς ὑπεδέξατο αὐτὸ ἡ κοινὴ γνώμη ἐν Γαλλίᾳ. « Ἡ παραδοχὴ φόρου ἐπὶ τῶν πράξεων τοῦ χρηματιστηρίου, γράφει ἐπισημαίνουσα γαλλικὴ ἐφημερίς, θέλει συνετέλεσαι εἰς καταστροφὴν τῆς χρηματιστικῆς ἀγορᾶς, ἐνῶ τὸνναντίον ἡ παρούσα οικονομικὴ κατάσταση ἀπαιτεῖ νὰ ληφθῶσι δραστηριότατα μέτρα πρὸς ἐμφύκωσιν αὐτῆς ». Εἰς τὴν καχεξίαν τοῦ χρηματιστηρίου τῶν Παρισίων εἶχον συνετέλεσει και αἱ κατὰ τῶν ταμειωτηρίων ψευδεῖς φήμει και δυσκοφανταί, πρὸς περιστολὴν τῶν ὁποίων ὑπεβλήθη ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ και παραδεκτικῶς ἐγένετο παρὰ τῆς Βουλῆς ὁ νόμος ὁ ἐπιβάλλων αὐστηρῶς ποινὰς εἰς τοὺς τοιαῦτα κακόβουλα δημοσιεύοντας. Εὐτυχῶς τὸ κακὸν δὲν εἶναι ὅλον παρέσθαι ἐν αὐτῷ ἡ δυσκοφαντία, ὁ δὲ γαλλικὸς λαὸς ἐπαύει ν' ἀποδύρει τὰς καταθέσεις αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ταμειωτηρίων, ὅπερ ἂν ἐξηκολούθει, ἀδύνατο νὰ γεννιῶν πραγματικὸν κίνδυνον. Κατὰ τὸ χῶρος δημοσιευθῆναι τηλεγράφημα ἐπεψηφίσθη μὲν ὑπὸ τῆς γαλλικῆς Βουλῆς τὸ νομοσχέδιον τὸ ἐπιβάλλον οὐ μόνον πρόστιμον, ἀλλὰ και ψυλάκισιν ἀπὸ 2 μηνῶν μέχρι 2 ἐτῶν εἰς τοὺς δυσκοφάντας τῶν ἀποταμειωτηρίων, ἀπεφασίσθη δὲ ἵνα ἐν πᾶσι τοῖς δῆμοις τῆς Γαλλίας τοιοκολληθῶσιν οἱ λόγοι, οὗς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἀπέγγειλαν ἐν τῇ Βουλῇ ὁ τε πρωθυπουργὸς και ὁ ὑπουργὸς τῶν οικονομικῶν κ. Τιράρ. Τὸ μέτρον τοῦτο, ὅπερ εὐχρῆς ἔργον εἶναι νὰ νομοθετηθῆ και ἐν Ἑλλάδι κατὰ τῶν δυσκοφαντούντων και ὑπομολευσόντων τὴν οικονομικὴν πίστιν τοῦ ἔθνους, παρ' ἄλλα τὸ ποδοῦμενον ἀποτέλεσμα. Οἱ ψάθοι τοῦ γαλλικοῦ λαοῦ καταλυθῆσαν, τὰ δὲ ἐκ τῶν ἀποταμειωτηρίων ἀποσυρθέντα ποσὰ δὲν ὑπερέβησαν τὰ 4 ἑκατομμύρια φράγκων, ἐνῶ ἡ δυσκοφαντία εἶχεν ἀναβιβῆσαι αὐτὰ εἰς κολλὰς δεκάδας ἑκατομμυρίων.

Ἐναγκασθῆμεν νὰ ἐνδιατρίψωμεν περὶ τὸ ζήτημα τοῦτο, διότι ἐκ τῆς λύσεως αὐτοῦ ἐξήρτητο και ἡ τύχη τῶν ἡμετέρων χρεωγράφων, ὧν ἡ ὑψώσις ἐδεωμῆτο ἀδύνατος, ἐφ' ὅσον διήρκει ἡ καχεξία κατάστασις τοῦ χρηματιστηρίου τῶν Παρισίων. Ἦδη ἡ θέσις τῶν πραγμάτων μετεβλήθη. Οἱ ἐν Παρισίοις

ἀπαλλαγέντες κατὰ μέγα μέρος τοῦ κατέχοντος αὐτοὺς διαταγμοῦ, ἤρξαντο ζωηρότερον ἐνεργοῦντες ὑπὲρ τοῦ ἰσχυμοῦ. Ἡ γαλλικὴ θάνατ ὑπερέβη τὰ 98, τὴν δὲ ὑψώσιν αὐτῆς παρεκολούθησαν και πάντα τὰ λοιπὰ χρεώγραφα τὰ ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ τῶν Παρισίων διαπραγματευόμενα. Τῆς ἀνατιμώσεως μετέσχον, ὡς εἰκόσ, και τὰ ἡμέτερα χρεώγραφα, ἡ δὲ ἐδωμάς αὐτῆς ἱκανοποιήσε πληρέστατα τοὺς διασῶτας τοῦ ἰσχυμοῦ. Τὸ Γενικὸν χρέος, ὅπερ τὴν δευτέραν ἐτιμῆτο 23,33, ἀνετιμῆθη χῶρος μέχρις 24,10. Αἱ ὁμολογίαι τῶν Σιδηροδρόμων ἀπὸ 88 1/2 ἀνῆλθον μέχρι 92, αἱ μετοχαὶ τοῦ Μονοπωλείου ἀπὸ 15,33 ἐψῆσαν μέχρι 16,11 και τὸ Ὄργανον ἐκέκρίθη ἐντός τῆς ἐδωμάδος μίαν και ἡμίσειαν μονάδα. Οὕτω λοιπὸν ἡ γνώμη ἡμῶν περὶ τῆς ἀξίας τῶν κυβερνητικῶν χρεωγράφων ὡς και περὶ τῶν μετοχῶν τοῦ Μονοπωλείου και τῶν ὁμολογιῶν τῶν Σιδηροδρόμων Ρωμυλίας ἀποδεικνύεται κατὰ πάντα ὀρθή. Ἦδη πρόκειται νὰ ἀποδειχθῆ ἀκριβῶς και ἡ περὶ τῶν ἑλληνικῶν χρεωγράφων πολλὰς διατυπωθεῖσα γνώμη ἡμῶν. Ἡ ἐντός ὀλίγων ἡμερῶν γεννησόμενη ἐπιψήφισις τοῦ προῖπολογισμοῦ ὀβελθεῖ τέρμα εἰς τὰς ἡλιαρίας τῶν μετόχων τῆς ἀντιστοιχείσεως, θὰ ἐπιταχίη τὴν ἀνομοιογένειαν τοῦ θανείου, ὅπερ ἀπὸ τοῦδε δύναται νὰ θεωρηθῆ τελεωμένον γεγονός, τὰ ἑλληνικὰ χρεώγραφα θὰ ἐξέλθωσι τῆς ταπεινωτικῆς θέσεως, ἐν ἣ διατελοῦσι νῦν, και τὸ ἀναλλάγμα, ὅπερ ἀπὸ τοῦδε ἤρξατο βελτιούμενον, διότι κατὰ τὰς χθεσινὰς εἰδήσεις ἐτιμῆτο 156, θέλει βαθμηδικῶς κατέλθῃ ἐγγὺς τῶν φυσικῶν αὐτοῦ ὀρίων. Ἄν, ὅπερ ἀπευχόμεθα, ἡ γνώμη ἡμῶν ἀποδειχθῆ ὀβελγῆ, θὰ θεωρηθῶμεν μὲν ὡς ὑπὲρ τὸ θεόν αἰσιόδοξοι, ἀλλὰ δὲν θὰ ἀναριθμηθῶμεν μετὰ τῶν ἐπιδολεουσῶν τὴν τιμὴν και τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ ἔθνους. Ἐλπίζομεν ὅμως ὅτι τὰ πράγματα θὰ δικαιωθῶσιν ἡμῶς πληρέστατα, ὡπως ἐδικαιώσαν και τὴς ὑπὲρ τῶν τουριστικῶν χρεωγράφων κρίσεις ἡμῶν.

Ν. ΦΩΤΙΑΔΗΣ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ο ΕΞΗΓΗΤΗΣ τῶν ἁγίων γραφῶν και τῶν χριστιανικῶν διδασκαλιῶν. Παρισίων ἐκκλησιαστικῶν ἐκδοθῶν κατὰ δεκαπενθημερίαν ὑπὸ ἀρχιμανθῆρου Γρηγορίου Ζηγηνοῦ, προεταμῆνου τῆς ἐν Μασσαλίᾳ ἁγιοθεοῦ ἐκκλησίας. Περιεχόμενα τοῦ φύλλου τῆς 30 δεκεμβρίου. Ἐρμηνεῖα ἐκ τοῦ 10' κεφαλαίου τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου. Ἀνάγκη νὰ ἡμενῶμεν ἐν τῷ ἀληθινῷ Χριστῷ, ἀπαρνούοντες τοὺς ψευδοχριστούς και ψευδοδιδασκάλους. — Μελέτη ἐπὶ τοῦ βιβλίου « Ἀπόδοτε τῷ Κεῖσαρος Καίσαρι, και τῷ Θεῷ τὸ Θεῷ ». Πῶροις τῶν Φαρισαίων. — Ὁ Χριστιανισμὸς προπαρασκευαζόμενος. Πίστις και ὑπακοή τοῦ Ἀβραάμ. Ἀνάπτυξις τῆς εἰς αὐτὸν ἐπαγγελίας. Διὰ τοῦ τεύχους τοῦτου συμπληροῦται ὁ Γ' τόμος τοῦ Ἐξήγητοῦ.

Ὁ ἐπιθετικὸς ΧΡΥΣΟΣΘΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Κωνσταντινουπόλις-Πῆμα Τυπογραφεῖον ΝΕΟΛΟΓΟΥ.